

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ**

До захисту допустити:
Завідувач кафедри

підпис)

Володимир РОМАНЦОВ

(ПІБ завідувача кафедри)

«19» грудня 2023 р.

**«РОЗВИТОК ОСВІТИ У НІМЕЧЧИНІ У 90-ТИХ РОКАХ ХХ –ПОЧАТКУ
ХХІ СТОЛІТТЯ»**

Кваліфікаційна робота
здобувача вищої освіти
другого (магістерського) рівня
вищої освіти освітньо-
професійної програми
«Середня освіта. Історія»
Воробйова Олександра Юрійовича

Науковий керівник:
Новікова Світлана Віталіївна,
к. і. н., доцент
кафедри історії та археології

Рецензент:
Ніколаєв І.Є., д.і.н., професор
Миколаївського обласного
інституту післядипломної
педагогічної освіти,
завідувач кафедри філософії
освіти, теорії й методики
суспільствознавчих предметів

Кваліфікаційна _____ робота
захищена з оцінкою _____

Секретар ЕК _____

« _____ » _____ 20__ р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ІСТОРИОГРАФІЯ, ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ТА МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	9
1.1 Стан наукової розробки проблеми.....	9
1.2 Джерельна база та методологія кваліфікаційної роботи.....	13
РОЗДІЛ 2. НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ОСВІТИ (NATIONALE BESONDERHEITEN DES BILDUNGSSYSTEMS)	16
2.1. Початкові етапи системи освіти: дошкільний та початковий рівень.....	16
2.2. Середня та вища освіта у закладах освіти ФРН.....	31
РОЗДІЛ 3. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ДОРΟΣЛИХ ТА НАВЧАННЯ ПРОТЯГОМ УСЬОГО ЖИТТЯ	39
3.1 Можливості професійного навчання. дуальна професійна освіта.....	39
3.2 Школи спеціалізованої професійної освіти. підвищення рівня професійної освіти.....	49
ВИСНОВКИ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	63

ВСТУП

Актуальність теми полягає в тому, що результатом освітньої політики 90-х років початок XXI-століття стали численні реформи та дискусії. Мета полягала в тому, щоб була компенсація за скарги, викликані політикою 70-ті і 80-ті роки. Водночас освіта в Німеччині була скорочена з 1990 року. Значно вплинуло падіння Берлінської стіни і возз'єднання ФРН і НДР. Основна увага приділялася в першу чергу на загальнонаціональній уніфікація освіти з особливим акцентом на нові федеративні землі в системі освіти. Запроваджена в 1991 році програма продовження, а також спеціальна університетська програми мали зростати разом і супутня модернізація німецька система вищої освіти. У той же час ХДС і ХСС благали що нова політика в галузі освіти, була орієнтована в першу чергу на університети.

Після возз'єднання в 1990-х роках ФРН та НДР західнонімецькі структури спочатку були переведені в систему утворення нових федеральних земель з незначними змінами. Однак з кінця 1990-х років міжнародна конкуренція, нагальні вимоги з боку бізнес-спільноти та очевидні розбіжності між прагненнями та реальністю системи освіти призвели до дебатів щодо освітньої політики щодо сучасності німецької системи освіти та до окремих заходів щодо реформування (включаючи так звану «Болонську реформу»), масштаби та наслідки яких поки не передбачаються.

Особлива увага з 2000-х років приділяється змінам в політиці освіти. Чоловіки і жінки в професійному житті і, з іншого боку, також глобалізація. З цієї причини навчальні програми в більшості шкіл адаптовані до відповідна ситуація в країні. Відповідно до федеративного устрою Німеччини не існує міждержавного правового регулювання всієї системи освіти та загальнонаціонального управління системою освіти, заснованого на Основному законі, а також на федеральних законах і законах земель, оскільки загальна освіта, професійна освіта і система навчання, а також законодавство про вищу освіту підпорядковуються культурному суверенітету 16 федеральних земель.

Вони несуть основну відповідальність за шкільне законодавство та управління системою освіти (шкільний нагляд та адміністрація). Постійна Конференція міністрів освіти і культури (КМК) покликана координувати питання освіти федеральних земель, щоб уникнути Федералістської фрагментації системи освіти. Професійна освіта та навчання майже рівномірно визначені в законі про професійне навчання, Федеральному законі, згідно з яким окремі штати несуть відповідальність за управління професійно-технічними школами. Дошкільний сектор підпорядковується федеральному соціальному законодавству (Федеральне міністерство освіти і науки). Рамкова компетенція вищої освіти лежить на федеральному уряді, тоді як будівництво університетів є спільним завданням федерального уряду та урядів штатів. У свою чергу, відповідні шкільні органи несуть відповідальність за матеріальне оснащення шкіл-для державних шкіл це муніципалітети або асоціації муніципалітетів або федеральна земля, для приватних шкіл це фізичні або юридичні особи (наприклад, церкви).

Актуальність теми полягає ще в тому, що в ході свого розвитку в Німеччині виникла система освіти, яка сильно стратифікована за рівнями і сильно сегментована або диференційована за типами. Розрізняють початковий і початковий рівень (дитячий садок, дошкільний заклад, Початкова школа), середній рівень (середні школи, професійна підготовка) і вищий рівень (університети). Додаткова диференціація системи освіти розрізняє Заклади загальної освіти та професійного навчання. Сфера професійної освіти та навчання диференційована. В даний час розрізняють три напрямки: очна шкільна освіта (в основному в професійно-технічному училищі), наступне це практичне професійне навчання (учнівство) на підприємстві з супутніми заняттями в професійно-технічному училищі (дуальне професійне навчання), та так звана "перехідна система" для молодих випускників шкіл, які не мають місця навчання (наприклад, рік базової професійної підготовки на базі школи, який відповідає перед-професійному року в професійно-технічному училищі або відвідування професійно-технічних училищ без отримання професійної кваліфікації або перед-професійних заходів у Федеральному агентстві зайнятості і т.д.).

Зазначимо що серйозний поворот який був ініційований розширення ЄС на схід у 2004 році. У зв'язку з відкриттям ринку Східної Європи стався різноманітність кар'єрних можливостей, а також численні форми міжкультурного співробітництва. Тим 10 нових країн є важливою цільовою областю для економіки, у них теж була масова вплив на навчальні програми. У деяких випадках великі програми обміну. Також державним університетам було надано семестри за кордоном у Східна Європа.

В цілому, можна сказати, що починаючи з 2000-го року політика в галузі освіти знаходиться під дуже сильним впливом Європейського Союзу. Не менш важливе залишається те про те, розширення на схід також є фактором того ж. Це може бути відповідно, зазначатися, що це десятиліття також викликало певний переворот в освіті. Крім того, в період 2000 року більш важливе значення мали курси післядипломної освіти: 2010 рік був на підйомі. В першу чергу вони були націлені на лінійка випускників відповідних галузі навчання, які вже існують протягом певного періоду часу давно працюють. З цієї причини ці курси в основному проводяться неповний робочий день у формі вечірні курси.

Об'єкт дослідження є освіта у ФРН.

Предметом дослідження є навчальні заклади освіти у ФРН в період 1990-хх початок ХХІ століття, як інструмент виховання сучасної та освітньої людини.

Хронологічні межі охоплюють: нижня межа охоплює травень 1991 року Міністрами земель та Федеральним міністерством освіти та науки була прийнята програма оновлення вищої освіти та науки, а також початок дебатів щодо освітньої політики щодо сучасності німецької системи освіти та до окремих заходів щодо реформування (включаючи так звану «Болонську реформу») та верхня межа зазначається 2010 роком – певний відлік який давав певний переворот в освіті.

Територіальні межі охоплюють сучасну території Німеччині в її справжніх кордонах.

Метою наукового дослідження є визначення критеріїв та обґрунтування етапів розвитку освіти Німеччини у 1990-хх рр. - початок ХХІ століття шляхом

узагальнення всіх змін, що відбулися у системі освіти ФРН у зазначений період. Зазначити головні зміни в основах системи освіти в зазначений період та прослідкувати подальший розвиток системи освіти у ФРН. З'ясувати стан наукової розробки проблеми, джерельної бази і літератури.

Реалізація поставленої мети, передбачає вирішення наступних завдань:

- визначення критеріїв та обґрунтування етапів розвитку освіти Німеччини у 1990-хх рр. - початок 21 століття;
- Описати загальні основи системи освіти;
- Визначити подальший курс на подальший розвиток сучасної освіти у ФРН;
- З'ясувати стан наукової розробки проблеми, джерельної бази і літератури для написання кваліфікаційної роботи;
- Розглянути політику уряду щодо організації освітнього процесу;
- Визначити умови навчання та місце освіти в політиці держави;

Наукова новизна полягає в тому, щоб зробити певний аналіз та огляд, починаючи від початкової освіти і закінчуючи безперервною освітою, яка містить довідкову інформацію про політичні та економічні умови в Німеччині. Прийшовши в наш час, не тільки шкільна освіта має високий пріоритет в Німеччині. З введенням терміна «навчання протягом усього життя» велике значення також надається можливостям подальшого навчання:

- Через глобалізацію та цифровізацію вже недостатньо сподіватися на надійну роботу після навчання та професійного досвіду. Ті, хто послідовно продовжує свою освіту, користуються можливістю адаптуватися до змінених умов ринку праці;

- Головний аспект зазначається в тому, щоб охарактеризувати ситуація в якій навчальні заклади представлені у всіх великих містах, і часто є філії в менш густонаселених районах. Завдяки онлайн-навчанню та дистанційним курсам доступ до безперервної освіти повинен стати можливим для всіх. Крім того, спроби держава підтримати подальшу освіту різними

можливостями фінансування було дуже привабливою ідеєю. (Наприклад, ваучер на освіту передбачає фінансову підтримку семінарів та курсів, витрат на подорожі, проживання та харчування за кордоном, а також субсидії на витрати на догляд за дітьми);

- Завдяки федеральному поділу Німеччини, вона пов'язує регіональне різноманіття та центральну відповідальність з єдиною структурою. Це сприяє більш активній участі громадян і в той же час створює конкурентну за найкращі рішення в кожному конкретному випадку. Цей план передбачає чіткі та однозначні посадові обов'язки та розподіл відповідальності;

- З цього випливає, що якісна система освіти необхідна для того, щоб дати кожній людині кваліфікацію, необхідну для це необхідно для задоволення майбутніх вимог. Зусилля щодо забезпечення високої якості освіти та відповідних освітніх результатів є основним напрямком зусиль та заходів, що вживаються країною.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що вони можуть бути використані у практичній та науковій сфері діяльності: при підготовці до семінарів, написанні реферативних досліджень, та подальше розкриття та дослідження цієї проблеми.

Структура кваліфікаційної роботи:

Робота складається зі вступу, основної частини, висновків та списку використаних джерел. Основну частину складають розділи, поділені на підрозділи.

- Перший розділ – «Історіографія, джерельна база та методологія дослідження»;

- Другий розділ – «Національні особливості системи освіти (Nationale Besonderheiten des Bildungssystems). Початкові етапи системи освіти: дошкільний та початковий рівень» та Середня та вища освіта у закладах освіти ФРН. (Sekundarbereich I und Sekundarbereich II: Gymnasiale Oberstufe und Abitur»

- Третій розділ – Професійна підготовка дорослих та навчання протягом усього життя (Allgemeine und berufliche Erwachsenenbildung und lebenslanges Lernen)

1. У першому розділі розглядається стан наукової розробки проблеми, джерельна база та методологія дослідження.

2. У другому розділі з'ясовуються особливості системи освіти яка виникла у Німеччині у 1990-хх рр., на початку XXI століття, яка була сильно стратифікована за рівнями і сильно сегментована за типами.

3. У третьому розділі досліджуються професійна підготовка дорослих та навчання протягом усього життя

У висновку зазначаються дослідницькі завдання, що були поставлені на початку роботи та отриманні дослідницькі результати.

Список джерел та літератури складається з 62 позицій.

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИОГРАФІЯ, ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ТА МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Стан наукової розробки проблеми

Історіографія розвитку освіти в Німеччині з 90-х років ХХ століття до початку ХХІ століття відображає складні трансформації системи освіти, які відбувалися в умовах об'єднання країни, глобалізації та технологічних змін. Цей період характеризується не лише змінами в структурі освіти, але й впливом політичних, економічних та соціокультурних факторів.

Об'єднання Німеччини: Після падіння Берлінського муру та об'єднання Західної і Східної Німеччини у 1990 році, система освіти потребувала адаптації до нових реалій. Здійснювалися зусилля для вирівнювання стандартів між областями, а також інтеграції викладання історії обох частин країни.

Реформи в системі вищої освіти: У 2000-х роках відбулися значущі реформи у вищій освіті, спрямовані на покращення конкурентоспроможності німецьких університетів у світовому вимірі. Було запроваджено болонський процес з метою створення спільного європейського простору вищої освіти.

Технологічні зміни та дидактичні інновації: З появою Інтернету та інших технологічних досягнень розпочалася дидактична трансформація. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у навчанні стало невід'ємною частиною освітнього процесу.

Зміни в структурі шкільної освіти: Відбулися зміни в структурі шкільної освіти з акцентом на підвищення якості навчання та забезпечення рівних можливостей для учнів. Зміни стосувалися курсів, навчальних програм та методик викладання.

Міжнаціональна інтеграція та мовна політика: В контексті зростаючої глобалізації та змін у міграційній політиці, освітні програми були переглянуті з огляду на інтеграцію мігрантів та розвиток мовних навичок учнів.

Громадське партнерство в освіті: В розвитку освіти значущою стала участь громадськості та партнерства між школами, університетами, підприємствами та громадськими орган.

Дослідження з теми "Розвиток освіти в Німеччині у 90-тих роках ХХ – початку ХХІ століття" виконували вчені та дослідники різних галузей науки. Проблематика реформування системи вищої освіти в Німеччині є важливою для місцевих науковців і виявила своє відображення у численних наукових публікаціях:

- Рольф Беккер: Діяльність: Розробка огляду системі німецької освіти в Bundeszentrale für politische [28];
- Ханс Борманн, Кристоф Линкс: Автори "Chronik der Wende" зосереджується на подіях в НДР в період від 7 жовтня 1989 року до 18 березня 1990 року [3,4];
- Алерзин В., Бургер С., Ким Б. М., Тейлор В.: продовження діяльності, вищезазначених дослідників, зокрема, "Chronik der Wende", яка розглядає події в НДР [1,2,9];
- Барбара Ким: Аналіз стану впровадження бакалаврських і магістерських програм у рамках Болонського процесу в Німеччині [20];
- Ліліан Фрайд: Дослідження вищої освіти в Німеччині, охоплює розвиток, проблеми та перспективи [15];
- Деніс Німан: Автор "Zwischen Wissenschaft und Berufspraxis" зосереджується на питаннях вчителів і педагогічної практики [25];
- Хайко Менрет, У. Вишкон: аналіз змін в політиці у сфері освіти в Німеччині, зокрема, вплив міжнародних організацій [23];
- Peter Struck: зосереджуються на проблемах підготовки вчителів у вишах [32].

Інші дослідники, які безпосередньо також займаються вивченням обраної мною теми:

- Хайнц-Герг Хоппе: Німецький педагог та дослідник, відомий своїми працями у галузі шкільної освіти та педагогічних реформ. Він активно досліджував зміни в освітній системі Німеччини, зокрема, у період з 90-х років ХХ століття.

- Йорг Друккер - провідний експерт з питань вищої освіти, його дослідження стосуються реформ у вищій освіті, зокрема, реалізації болонського процесу та його впливу на німецькі університети.

- Єва Шолц - спеціалізується у вивченні трансформацій в системі шкільної освіти. Її роботи охоплюють період об'єднання країни та його вплив на навчальні заклади.

- Мартін Бауер - дослідження Мартіна Бауера зосереджені на використанні технологій в освіті, і він вивчає, як інформаційно-комунікаційні технології змінюють підходи до викладання та навчання.

- Клаус Курт - відомий своєю роботою в галузі вищої освіти, зокрема, розглядає питання академічної мобільності та міжнаціональної співпраці в контексті європейської інтеграції.

- Ханс-Гюнтер Роллер - дослідження Ханс-Гюнтера Роллера фокусуються на розвиток системи вищої освіти в Східній Німеччині після об'єднання країни.

Ці вчені внесли важливий вклад у розуміння та аналіз розвитку освіти в Німеччині протягом розглянутого періоду. Важливо враховувати, що інші дослідники також могли вносити свій вклад у цю область, і нові праці можуть з'являтися з плином часу.

- Інгрід Габріель спеціалізується у сфері соціальної педагогіки та рівноправ'я в освіті. Її дослідження зосереджені на аспектах інклюзивної освіти, зокрема в контексті змін, що відбулися в освіті Німеччини у 90-ті роки.

- Марія Штерцель є експертом у галузі міжнаціональної освіти та вивчення мов. Її праці підкреслюють важливість міжкультурного виховання та розвитку мовної політики в німецьких школах.

- Герман Хілгендорф спеціалізується на дослідженні змін у структурі шкільної освіти та їх впливі на якість навчання. Він вивчає питання професійної підготовки вчителів і їх роль у модернізації навчальних програм.

- Анжеліка Тільке відома своїми дослідженнями у галузі екологічної освіти та участі студентів у сталій розвитку. Її дослідження допомагають розуміти, як екологічні теми впроваджуються у навчальні плани та програми.

Ці науковці взяли участь у формуванні історіографії розвитку освіти в Німеччині в період від 90-х років ХХ століття до початку ХХІ століття. Вони розглядали різні аспекти цього процесу, що сприяло розумінню важливих тенденцій у сфері освіти.

Українські дослідники:

Історіографічне дослідження розвитку освіти в Німеччині від 90-х років ХХ століття до початку ХХІ століття включає різноманітні підходи та методи аналізу. Нижче наведено огляд основних досліджень, що охоплюють цей період:

- Абашкіна Н.В. Дослідниця дає загальне уявлення про зміст та методологію дослідження професійної освіти [36];

- Бадах Г. Досліджує перехід на двоступеневу систему навчання в Німеччині в умовах Болонського процесу": Аналізує перехід на двоступеневу систему навчання в контексті Болонського процесу [37];

- Г.Й. Давиденко, Г.М. Стрельчук, Н.І. Гречаники розглядають історію зарубіжної літератури ХХ ст: розглядають новітню історію Європи та Америки, включаючи аспекти розвитку освіти [39];

- В.Журавська, Н.М. Мирончук розглядають педагогічну освіту в Німеччині, її сучасний стан і особливості із зверненням до освітніх аспектів [41];

- Т. Б. Козак розглядає Професійну підготовка молоді та Педагогічна освіта в Німеччині [42];

- Н.В. Махиня - дослідниця вивчає стереотипи та труднощі у педагогічній освіті [46,47,48];

- Л.С. Отрощенко професійні компетентності майбутніх фахівців у вищій освіті Німеччини [52];
- К. Хюфнер - досліджує аспекти управління та фінансування вищої освіти в Німеччині [60];
- Н.С. Шевченко - досліджує сучасний стану та перспектив розвитку системи вищої освіти в Німеччині [61].

Ці наукові дослідження аналізують різноманітні аспекти розвитку освіти в Німеччині, сприяючи формуванню комплексного уявлення про те, як система освіти в цій країні еволюціонувала протягом розглянутого періоду.

1.2 Джерельна база та методологія кваліфікаційної роботи

Дослідження ґрунтується на ретельному аналізі різноманітних джерел. **Джерельну базу наукового дослідження можна групувати за наступними групами:**

1. Рішення Конференції міністрів культури (КМК), міжнародні договори, конвенції:

- Рекомендації щодо підтримки спеціальної освіти у школах Федеративної Республіки Німеччина. Рішення Конференції міністрів культури від (06.05.1994 р.) [14];
- Kulturministerkonferenz. Grundstruktur des Bildungswesens in der Bundesrepublik Deutschland. Diagramm. Berlin, Dezember 2016 [22];
- Країнове угода про загальну базову структуру шкільної освіти та загальної державної відповідальності країн з ключових питань освітньої політики (Рішення Конференції міністрів культури від 15.10.2020 р.) [20];
- Політичні проекти за «угодою про загальну базову структуру. Шкільна система і загальна державна відповідальність країн з ключових питань освітньої політики» (Рішення КМК від 15.10.2020 р.) [28];
- Die europäische «Relance» und die Römischen Verträge» (1955-1957) - Historischer Zusammenhang [11];

- Конвенція про юрисдикцію, виконання та співробітництво щодо батьківської відповідальності та заходів захисту дітей [42].

2. Положення, кодекс та закони:

- Verordnung über die Ausbildung und die Prüfung an mehrjährigen Berufsfachschulen mit Berufsabschluss (20. Januar 2013) Text und Anlage (Положення про навчання та складання іспитів у багаторічних професійно-технічних училищах з професійним дипломом (20 січня 2013 р.) Текст та додаток) [35];

Кодекс:

- Sozialgesetzbuch (SGB VIII) Erstes Buch Kinder- und Jugendhilfeleistungen § 61 SGB VIII Anwendungsbereich (Соціальний кодекс (SGB VIII) перша книга посібника для дітей та молоді § 61 SGB VIII Сфера застосування) [32];

Закони:

- Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland Art 7. (Основний закон Федеративної Республіки Німеччина. Основний закон Федеративної Республіки Німеччина Стаття 7.) [16];

- Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland [17];

- Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (41-46) [17];

- Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (R 72) [17];

- Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (R 86-103) [17];

- Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (129-144) [17];

- Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (145-147) [17];

- Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (170-183) [17].

3. Документи загального типу огляд освітніх курсів та типів шкіл в області загальної освіти:

- Огляд освітніх курсів та типів шкіл у загальній освіті [35];
- Система освіти у Федеративній Республіці Німеччина 2018/2019 Представлення компетенцій, структур та політики в галузі освіти. Розробки для обміну інформацією в Європі [30];

Джерельна база являє дуже широко коло документів, що дає підґрунття для гарного дослідження обраної теми.

Методологія дослідження під час написання кваліфікаційної роботи буде базуватися на принципах науковості, об'єктивності, історизму, та на основі науково-критичного аналізу комплексу джерел та літератури з обраної теми. Були використанні наступні методи:

- спеціально-історичний метод (аналіз джерельної бази з обраної теми та систематизація);
- проблемно-хронологічний метод (хронологічна послідовність проведення освітньої політики урядом ФРН);
- порівняльно-історичний метод (масштаб впровадження освітньої політики у ФРН);
- Критичний метод (набування конкретних історичних фактів при ознайомленні з великою масою інформації);

Поєднання всіх методів дає змогу відтворити повну картину впровадження освітньої реформи у Німеччині у 90-тих роках ХХ –початку ХХІ століття»

РОЗДІЛ 2. НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ ОСВІТИ (NATIONALE BESONDERHEITEN DES BILDUNGSSYSTEMS)

2.1. Початкові етапи системи освіти: дошкільний та початковий рівень

Загальна структура системи освіти в Німеччині являє собою федеральний поділ, який пов'язує регіональне різноманіття та центральну відповідальність з єдиною структурою. Це сприяє більш активній участі громадян і в той же час створює конкурентну боротьбу в боротьбі за найкращі рішення в кожному конкретному випадку. Ця схема передбачає чіткі та однозначні завдання та розподіл відповідальності. При цьому основний закон закріпив за країнами систему освіти в якості центральної сфери відповідальності. Розроблено структуру для німецької системи освіти, необхідно підтримувати, розширювати та поглиблювати, за для того щоб забезпечити порівнянність, якість, мобільність та прозорість.

Починаючи з 1993 року Секретаріат постійної Конференції міністрів освіти і культури Федеративної Республіки Німеччина складає щорічне інформаційне досьє по системі освіти Німеччини в рамках «інформаційної мережі з освіти в Європі «EURYDICE» [36].

Федеративної Республіки Німеччина", опублікувала в травні 1994 року свою «рекомендацію щодо сприяння спеціальній освіті в країнах Федеративної Республіки Німеччина» [14].

Відповідно до функції національних досьє щорічний звіт містить достовірне уявлення про систему освіти Німеччини в координації з міністерствами, відповідальними за освіту. Досьє доповнює звітність про освіту, засновану на показниках, і має статус базової документації по федеральній системі освіти в Німеччині в контексті міжнародних контактів і консультацій на європейському рівні [14].

У центрі подальшого розвитку шкільної статистики знаходиться так званий «Набір основних даних». Основний набір даних (KDS) - це в основному стандартизований набір даних з точки зору характеристик та їх виразності, про

які країни домовилися на «Конференції міністрів культури». Основний набір даних заснований на індивідуальних статистичних даних шкіл, але до цих пір не був реалізований в окремих країнах. Для поліпшення між країнами порівнянності і якості даних, підвищення гнучкості існуючих і створення нових можливостей оцінки, а також скорочення витрат на країнові опитування необхідно: впровадження індивідуальних статистичних даних шкіл та базового набору даних (KDS) необхідно у всіх країнах. При цьому має бути збережена Національна відповідальність за шкільну статистику. Загальнонімецьке впровадження індивідуальних шкільних статистичних даних відповідно до KDS пропонує в порівнянні зі статус-кво, по суті, три переваги: підвищення якості даних, скорочення витрат на проведення опитувань і створення нових можливостей оцінки (наприклад, поздовжній аналіз). Таким чином, дані можуть бути надані для статистичних оцінок шкіл у країнах, для досліджень освіти та для реєстру історії освіти, як це зараз передбачається федеральним урядом [25,26].

У Федеративній Республіці Німеччина відповідальність за систему освіти розділена між Федерацією і землями. Сфера дії Федерального Обов'язки уряду в галузі освіти визначені в Основному Законі (Grundgesetz) і уся шкільна система знаходиться під наглядом держави. З оригіналу документа свідчить:

«Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland Art 7 – (1) Das gesamte Schulwesen steht unter der Aufsicht des Staates» [17].

За винятком випадків, коли основний закон наділяє Федерацію законодавчими повноваженнями, землі мають право видавати закони. В рамках системи освіти це відноситься дошкільному сектору, сектору вищої освіти, освіті дорослих та безперервна освіта. Управління системою освіти в цих областях є майже виключно прерогативою земель.

На додаток до описаного вище поділу обов'язків, основний закон також передбачає особливі форми співпраці між Федерацією та землями в рамках так званих спільних завдань (Gemeinschaftsaufgaben). Дошкільна освіта та догляд за дітьми не є частиною державної школи системи в Німеччині, а майже виключно

відносяться до сектору соціального забезпечення дітей та молоді. На федеральному рівні в рамках системи суспільного добробуту відповідальність лежить на Федеральному міністерстві у справах сім'ї, літніх громадян [27,29].

Жінки та молодь (Бундесміністерство у справах сім'ї, старші, Фрауен та Югенд – BMFSFJ), на рівні земель компетентними органами є міністерства у справах молоді та соціальних питань і, частково, також Міністерства освіти і культури. Після початкової школи, після 4 класу (у Берліні та Бранденбурзі після 6 класу), ранній поділ на освітні траєкторії, що ведуть до різних кваліфікацій (Erster Schulabschluss, Mittlerer Schulabschluss, Allgemeine Hochschulreife) має місце. Професійна освіта та перепідготовка здійснюються за системою *duales*. Навчання проводиться в двох місцях навчання: на робочому місці і в *Berufsschule* (професійному училищі) [34,35].

У 1957 році Німеччина об'єдналася з Бельгією, Францією, Люксембургом, Італією та Нідерландами підписали Римські договори і є одним із засновників Європейський Союз. Для створення єдності Німеччини в галузі культури, освіти та науки містить інформацію про взаємини між Федеративною Республікою Німеччина і НДР [11,66].

Угода про об'єднання (R2 – Richtlinie), укладена 31 серпня 1990 р основні положення, метою яких є створення загальної та порівнянної базової структури системи освіти [16]. З моменту об'єднання двох німецьких держав у жовтні 1990 року партійний ландшафт змінився за рахунок того, що після змін у листопаді 1989 року в НДР виникли нові або змінені політичні утворення. Це дозволило розширити політичний спектр у Німеччині, як це сталося після восьми попередніх загально-німецьких виборів до німецького Бундестагу в розподілі місць: Християнсько-Демократичний союз (CDU), Соціал-демократична партія Німеччини (SDP), Альтернатива для Німеччини (AfD), Вільна демократична партія (FDP), партія лівих, Альянс 90 / Зелені та Християнсько-соціальний союз (CSU).

Німеччина була переможена 3 жовтня 1990 року і відновлено державну єдність німецьких земель. Зміни в радянському союзі і потрясіння в державах

Центральної та Східної Європи були одними із зовнішньополітичних передумов німецької єдності. Федеративна Республіка Німеччина з 1990 року складається з 16 земель: Баден-Вюртемберг, Баварія, Берлін, Бранденбург, Бремен, Гамбург, Гессен, Мекленбург-передній Край, Нижня Саксонія, Північний Рейн-Вестфалія, Рейнланд-Пфальц, Саар, Саксонія, Саксонія-Ангальт, Шлезвіг-Гольштейн і Тюрінгія. Німеччина була залучена в процес європейської інтеграції з самого початку [1,3,4,9,10].

Землі забезпечують за допомогою нормативних актів порівнянність і взаємне визнання кваліфікацій та дозволів мобільність громадян через національні кордони. Землі вживають належних заходів для забезпечення того, щоб учні могли безперешкодно продовжувати свою освітню кар'єру під час Міжнародної зміни школи. Вони будуть продовжувати розробляти і перебудовувати процедури з метою вирішення проблем, що існують в окремих випадках при визнанні ступенів і дозволів на рішення [5].

Забезпечення та підвищення якості всієї системи освіти має першорядне значення, в тому числі для того, щоб мати право враховувати очікування громадян щодо результатів освітніх програма. Для того, щоб дати кожній людині кваліфікацію, необхідну для задоволення майбутніх вимог, необхідна високоякісна система освіти. Зусилля щодо забезпечення високої якості освіти та відповідних освітніх результатів є особливим напрямком заходів та заходів, що вживаються країнами. Країни рішуче зміцнюють загальні і специфічні для країни інститути і процедури. Забезпечення якості та розвиток якості, сприяти їх взаємодії і спільно із зацікавленими сторонами та з освітніми дослідженнями продовжувати існуючі форми і розробляти нові [8 с.29-52].

Впровадження та перевірка освітніх стандартів, участь у національних та міжнародних порівняльних дослідженнях, оцінка освіти та заходи забезпечення якості на рівні окремих шкіл є важливими основами для забезпечення, оцінки та розвитку системи освіти, яка забезпечує якісну освіту, орієнтацію на досягнення, участь у суспільстві, рівність можливостей та соціальну справедливість. Сприяє згуртуванню. З метою врахування постійної зміни соціальних умов країни

постійно переглядають і розвивають свою діяльність в цих областях, щоб в майбутньому забезпечити адекватну податкову базу для вирішення завдань освітньої політики [8 с.29-52].

Забезпечення якості за допомогою стандартів і навчальних рамок для початкової освіти, середньої освіти I ступеня та загальної вищої освіти застосовуються єдині загальнонаціональні стандарти освіти з основних предметів. Країни зобов'язуються впроваджувати і застосовувати їх; особливо це стосується основ навчальної програми, необхідних для викладання, розвитку шкіл, а також навчання і перепідготовки вчителів. Німеччина спільно з іншими країнами регулярно переглядають існуючі освітні стандарти актуальність, практичність і ефективність, а також подальший розвиток їх з урахуванням наукових, дидактичних і практичних розробок у школі, а також вивчення розробки стандартів для інших предметів. Вони регулярно перевіряють, чи досягнуті освітні цілі, сформульовані в освітніх стандартах. Для професійного училищ існують єдині для країни рамкові навчальні програми в області професійного навчання; для всіх форм професійного училища існують стандартні вимоги [13, с.3-13].

Високоякісна і конкурентоспроможна на міжнародному рівні система освіти вимагає систематичних і структурно закріплених процесів забезпечення якості і розвитку якості для задоволення мінливих індивідуальних, соціальних, культурних, економічних і політичних вимог, що пред'являються до системи освіти. Знання, отримані в галузі освіти та суміжних наук, дають підказки та орієнтири для політичне взаєморозуміння щодо цілей і формування схоластичних білінгових систем країн. Як напрямки розвитку в напрямку досягнення поставлених цілей, так і перевірка досягнення цілей здійснюються тільки на основі корисно описати змістовний аналіз поточного стану на тлі науково обґрунтованих даних. «Загальна стратегія Конференції міністрів культури з моніторингу освіти» привела країни до згоди щодо інструментів забезпечення якості та розвитку на різних рівнях, але їх реалізація повинна здійснюватися більш систематично і послідовно, а їх адекватність для сучасного

моніторингу освіти повинна постійно забезпечуватися. Співпраця країн ґрунтується на еквівалентності структур розрахунків у країнах, прагнучи розробити найкраще рішення в кожному конкретному випадку, освітній федералізм вносить значний вклад в підвищення якості системи освіти [16].

У Німеччині дошкільна освіта, догляд і виховання в денних умовах для дітей не є частиною організованого державою шкільної освіти, а належать до сфери допомоги дітям та молоді, тому з боку міністерств культури. В даний час багато денні установи встановлюють свої годинники роботи з урахуванням потреб сімей більш цілеспрямовано, ніж раніше, і при необхідності організовують для деяких раннє і пізнє обслуговування дітей або груп, а також догляд після полудня [18].

З початку 2016 року Федеральне міністерство у справах сім'ї ,людей похилого віку, жінок та молоді (BMFSFJ) надає підтримку сім'ям у рамках федеральної програми «KitaPlus»: тому що хороший догляд – це не питання часу". Програма спрямована на надання додаткових послуг, орієнтованих на потреби сімей, від початку надання медичної допомоги до шкільного гуртожитку. Послуги по догляду за дітьми надаються в дитячих і дошкільних установах [18, 22].

Традиційно в Німеччині діти віком до трьох років перебувають під наглядом у дитячих яслах, а діти віком від трьох років до вступу до школи - у дитячих садках. В останні роки спектр послуг денних установ для дітей значно змінився. Кількість установ, надають послуги денного догляду виключно для дітей у віці від трьох років. Кількість місць, пропонувані для вступу до школи, зменшилася, тоді як все більше закладів пропонують послуги для різних вікових груп. Однією з причин цієї зміни в структурі пропозиції є розширення денного догляду за дітьми віком до трьох років, яке було схвалено федеральним урядом, державними та муніципалітетами. По всій країні має бути створено відповідне потребам пропозицію місць для догляду і, таким чином, створена основа для реалізації права на дошкільне виховання в дитячому закладі або в дитячому садку з моменту повного закінчення першого року життя, яке вступило в силу з

1 серпня 2013 року. Це положення доповнює правову норму, введenu ще в 1996 році [43] для дітей, починаючи з трирічного віку і до вступу в школу, по догляду за та в дитячому закладі [8 с.55-83].

Відповідно до восьмої книги Соціального кодексу (SGB VIII - допомога дітям та молоді-R61) [30] основне завдання дитячих установ і денного догляду за дітьми - сприяти розвитку дитини в самостійну і здатну до спілкування особистість. Крім того, вони покликані підтримувати і доповнювати сімейне виховання, а також допомагати батькам краще поєднувати трудову діяльність і виховання дітей. Замовлення на просування включає освіту, виховання та догляд за дитиною та стосується її соціального, емоційного, фізичного та психічного розвитку. Він включає передачу орієнтуючих цінностей і правил. Заохочення повинно бути орієнтоване на вік і рівень розвитку, мовні та інші здібності, життєву ситуацію і інтереси окремої дитини, а також враховувати його етнічне походження. В освітньому та організаційному плані пропозиція повинна бути орієнтована на потреби дітей та їх сімей.

Відповідно до «загальних рамок країн для ранньої освіти в дитячих установах», в центрі уваги знаходяться освітні зусилля в елементарній області придбання базових компетенцій розвитку і зміцнення особистісних ресурсів, які мотивують і готують дитину до вирішення майбутніх життєвих і навчальних завдань, відповідальної участі в суспільному житті і навчання протягом усього життя [8, с.55-83].

Щодо питання правових основ. Відповідно до Основного Закону (R1) [16] федеральний уряд в рамках своєї компетенції в області громадського здоров'я має конкуруючої законодавчої компетенцією в області допомоги дітям та молоді. Допомога дітям і підліткам включає також підтримку дітей в дитячих садах (ясла, дитячі садки, дитячі садки, дитячий сад). Федеральний уряд визнав свою компетентність, прийнявши SGB VIII від червня 1990 року. Федеральна нормативно-правова база в області допомоги дітям і підліткам доповнюється, доповнюється та регулюється власними законами штату (R65–80) [16].

У липні 1992 р. до SGB VIII було внесено зміни, що розширюють право на відвідування денного стаціонару для всіх дітей від досягнення ними трирічного віку [31]. Додаток для вступу до школи, яке набрало чинності 1 січня 1996 року та діяло без обмежень з 1 січня 1999 року. Востаннє SGB VIII був прийнятий у грудні 2008 року [31]. До Закону про підтримку дітей (KiföG – R62) внесено зміни [16]. За допомогою KiföG було організовано поступове розширення послуг по догляду за дітьми у віці до трьох років. Як перший крок, організації державної допомоги дітям та підліткам були зобов'язані надавати послуги з догляду за дітьми віком до трьох років в одному закладі. Розширювати денний заклад або денний догляд і зберігати місце для догляду, якщо це необхідно для розвитку дітей або батьки працюють, шукають роботу або проходять навчання. Це діяло як об'єктивне зобов'язання, але не право, що підлягає оскарженню, на таке місце. З 1 серпня 2013 року було завершено другий етап розширення послуг по догляду. З цього моменту для всіх дітей, досягли першого року життя, існує законне право на місце по догляду, яке підлягає оскарженню. Виконання та фінансування закону про надання допомоги дітям та молоді відповідно до Основного Закону знаходяться в компетенції земель і, як питання місцевого самоврядування, є обов'язком муніципалітетів [16].

Після закінчення третього року навчання місця в дитячих установах або в школі забезпечувати денний догляд за дітьми. Дитина, яка досягла трирічного віку, має право на отримання допомоги за направленням денного догляду до вступу до школи. У цій віковій групі денний догляд недостатній для задоволення вимог щодо підтримки. При цьому діють носії громадської молодіжної допомоги спільно з установами безкоштовної допомоги дітям та молоді [8 с. 55-83].

З 1 серпня 2013 року всі діти, починаючи з першого року життя, мають законне право на отримання допомоги в дитячому закладі або в дитячих установах по догляду за дітьми. Обсяг щоденного заохочення залежить від індивідуальних потреб [60].

Діти у віці до трьох років можуть стати невірними в яслах, в групах дітей у віці до трьох років в денних установах або в змішаних вікових групах в денних

установах разом з дітьми у віці від трьох до чотирнадцяти років і в установах денного догляду. По-перше, у зв'язку з введенням в дію закону в 2013 році в пріоритетному порядку було розширено денний догляд за дітьми у віці до трьох років. В даний час це розширення триває з урахуванням потреб у догляді, які ще належить вирішити. Відповідно до технічних рекомендацій Федерального трудового співтовариства земельних відділень у справах молоді від листопада 2009 року [19].

Для забезпечення якості освіти, виховання та догляду за дітьми у віці до трьох років у дитячих закладах денного догляду та денного догляду за дітьми, догляд за маленькими дітьми повинен в першу чергу враховувати основні потреби маленьких дітей. До числа особливих потреб дітей у віці до трьох років відносяться:

- Взаємна любов і відданість;
- Про уважне і дбайливе виховання;
- Заохочення, спрямоване на благополуччя і розвиток;
- Співчуття та підтримка в стресових ситуаціях;
- Беззастережне визнання;
- Безпека та безпека.

Діти набувають мовні навички не ізольовано, а в повсякденному спілкуванні з дорослими та іншими дітьми. Емоційно орієнтована атмосфера сприяє мовному розвитку. Відповідно, процеси навчання та догляду повинні підтримуватися фахівцями в галузі освіти за допомогою мови і оформлятися як ситуація, що стимулює розвиток мови. Мовний розвиток також буде завдяки зразку мови педагогічних працівників, ритуалам, що складаються з пісень, фінальних п'єс і віршів, педагогічній роботі з ілюстрованими книгами і багато чому іншому [25].

Широкі можливості для фізичних вправ призначені для забезпечення безпеки рухів і розвитку усвідомлення свого тіла, самоприйняття і підтримки уважності дитини. Сюди входять, серед іншого, багаті пропозиції послуг, вільні площі, такі пропозиції, як ритмічна рання освіта, спів і рухливі ігри. Крім того,

дитині має бути надано достатньо часу для самостійного розвитку моторики. Регулярне спостереження за розвитком та документування здібностей та потреб дітей дозволяє педагогічним працівникам компетентно вирішувати індивідуальні завдання розвитку. Спостереження будуть включені фахівцями в діалоги з дитиною і бесіди з батьками [8 с.85-118].

Місцеві органи державної допомоги молоді (муніципалітети) зобов'язані надавати дітям місця в дитячих установах або в дитячих установах по догляду за дітьми після досягнення ними першого року життя до вступу до школи. При цьому вони співпрацюють з установами безкоштовної молодіжної допомоги. Служба підтримки дітей та молоді, яка приймає дітей до тих пір, поки вони не підуть до школи.

Після досягнення третього року життя дитина до вступу до школи має право за Восьмою книгою Соціального кодексу (SGB VIII - допомога дітям та підліткам – R61) [31], закріпила юридичне право на відвідування денного закладу. З 1 серпня 2013 року існує законне право на отримання допомоги в установі денного догляду за дітьми або в дитячому садку для всіх дітей, починаючи з першого року життя. Відповідно до цього Положення юридичне право, введене ще в 1996 року додано для дітей від досягнення ними трирічного віку до вступу до школи [43].

Юридична місія денного догляду за дітьми є цілісною і поєднує в собі тріаду виховання, освіти та догляду. Для початкової школи не визначені навчальні предмети і кількість годин на тиждень, а також не розроблені навчальні плани в шкільному сенсі. Німеччина та спільні країни визначили освітні цілі та напрямки в освітніх планах, реалізація яких була узгоджена з керівниками дитячих установ. Мета сприяння розвитку дітям у віці від трьох років до вступу до школи необхідно розвивати розумові, фізичні, емоційні та соціальні навички. Сфери освіти визначені відповідно до «загальними рамками країн для ранньої освіти в дитячих установах відповідно до цього Положення юридичне право, введене ще в 1996 року» [23]:

- Мова, писемність, комунікація в інших країнах;

- Особистісний і соціальний розвиток, виховання цінностей, релігійна освіта;

- Математика, природничі науки, (Інформаційні) технології;
- Музична освіта, робота зі ЗМІ;
- Ваше тіло, фізичні вправи, здоров'я;
- Природа та культурне середовище;

В даний час структура оновлюється і доповнюється додатковими областями освіти. Відповідні концепції ранньої освіти та шкільної освіти повинні узгоджуватися на локальному рівні між закладами безкоштовної допомоги дітям та молоді та початковими школами. В освітніх концепціях мовна освіта грає особливу роль. Це також можна побачити на тлі заохочення багатомовного виховання дітей. Педагогічна робота в денних установах орієнтована на інтереси, потреби і життєві ситуації окремих дітей та їх сімей. Це вимагає, щоб фахівці в галузі освіти спостерігали за дітьми, документували їх розвиток і регулярно спілкувалися з батьками [8 с.85-118].

Підсумовуючи, зазначимо що інші організаційні моделі та альтернативні структури в дошкільній освіті, закладами денного догляду існує також підтримка дітей, особливо у віці до трьох років. При цьому за одним або декількома дітьми у приватних або спеціально орендованих для цієї мети приміщеннях доглядає денний опікун. Діти в дитячому закладі денного догляду іноді отримують надмірний догляд з боку вихователя, якщо час роботи установи обмежена не відповідає вимогам батьків. В більшості випадків дитячий сад обслуговує дітей молодшого віку у віці до трьох років. Частка послуг денного догляду, що фінансуються державою, у всіх послугах по догляду за дітьми у віці до трьох років у (для прикладу у 2018 році) становила 15,7 відсотка [30].

З 2005 року встановлено мінімальні вимоги до кваліфікації працівників денного догляду. Денний догляд за дітьми, особливо для дітей віком до трьох років, покликаний забезпечити якісну альтернативу догляду в дитячих установах високо рівня. На основі цього стандарту програма також передбачає можливість безперервної професійної освіти та моделі постійної зайнятості для осіб, які

займаються денним доглядом. Мета федеральної програми «Денний догляд за дітьми» - це стійке зміцнення системи денного догляду за дітьми. Федеральний уряд підтримує за допомогою програм, наприклад, впровадження та сталого закріплення орієнтованого на компетентність керівництва з денного догляду за дітьми (QNB) [38], для підвищення кваліфікації вихователів денного догляду за дітьми. Працівники денного догляду за дітьми також отримують нові можливості для отримання додаткової кваліфікації за напрямами професійної підготовки [63].

Початкова школа. Початкову школу відвідують усі учні шкільного віку. Ця ступень варіюється від 1 до 4 класів. У Берліні та Бранденбурзі Початкова школа охоплює 1-6 класи. Завдання та цілі початкової школи визначаються її положенням у шкільній системі. Після цього Початкова школа повинна перевести своїх учнів від більш захоплюючих форм навчання в початковій школі до більш систематичним формам шкільного навчання для чоловіків і урізноманітнити можливості навчання відповідно до змісту і формою орієнтуйтеся на індивідуальні вимоги і можливості навчання [19].

Завдання початкової школи, згідно з рекомендаціями, полягає в тому, щоб забезпечити базову шкільну освіту в рамках загального для всіх дітей освітнього курсу. Мета полягає в придбанні і розширенні базових і суміжних компетенцій. Перш за все, це включає ключові навички читання і писемності, і математики, які є основою не тільки для всіх інших Галузі освіти початкової школи, а й для отримання середньої освіти, а також для навчання протягом усього життя і самостійного засвоєння культури [8 с.121-146].

Керівними принципами при цьому є загальнонаціональні освітні стандарти з предметів німецької мови та магістратури для початкової школи, (рішення КМК від жовтня 2004 року). Загальна європейська система довідників з мов (CEFR) і система перспективних предметних досліджень також служать орієнтиром. Початкова школа враховує неоднорідність своїх учнів за допомогою індивідуалізуючого і диференціюючого навчання, орієнтованого на конкретну вихідну ситуацію навчання. Основний закон (R1) та (R13–28) [17], містять деякі

основні положення, що стосуються шкільної освіти (шкільний нагляд, батьківське право, обов'язкова освіта, релігійна освіта, школи на безкоштовній основі), які також належать до початкової школи. Законодавство, специфічне для початкової школи, викладено в Шкільні закони (R86–103) [17], та закони про обов'язкову освіту (R121) [17], країн а також правила початкової школи, прийняті міністерствами культури країн. У червні 2015 року Конференція міністрів культури (КМК) прийняла "рекомендації по роботі в початковій школі". Це призвело до докорінної перебудови і проведенню реструктуризацію [24].

Всі діти, які досягли віку шести років до встановленого законом терміну, стають обов'язковими до навчання з 1 серпня з початком навчального року. Відповідно з рішенням Конференції міністрів культури (КМК) від жовтня 1997 р. «рекомендувати повернутися до школи» країни можуть встановити крайній термін з 30 Червня по 30 Вересня. Крім того, можна передбачити додаткові можливості для зарахування протягом навчального року. Мета полягає в тому, щоб допомогти зменшити рівень відсіву, який іноді високий, і заохотити батьків якомога раніше відправляти своїх дітей до школи. Діти, яким виповнилося шість років після встановленого законодавством країн терміну, які досягли повноліття, можуть бути зараховані до школи достроково на прохання батьків. Для дітей, які навчаються достроково, обов'язкова шкільна освіта починається з моменту вступу до школи.

У Берліні відвідування дошкільного навчального закладу є обов'язковим для дітей з обмеженими можливостями. Якщо передбачений гнучкий етап вступу до школи, що передбачає міжкласне навчання і який учні проходять не менше одного і не більше трьох років, то в деяких країнах відстрочка скасовується. Чи є якісь сумніви щодо того, в якій школі навчатися після закінчення терміну відстрочки? Якщо дитина може отримати найкращу можливу освіту, шкільний наглядовий орган несе відповідальність за перевірку наявності у нього права на отримання спеціальної освіти.

Початкова школа зазвичай охоплює вікову групу (від шести до десяти років у Берліні або у Бранденбурзі від шести до дванадцяти років). Навчання

проводиться в річних класах, а в деяких країнах також в різних класах. В основному, протягом перших двох класів заняття проводяться в основному декількома викладачами, зокрема класним керівником або класним керівником. Це полегшує учням які навчаються в школі, коли вони можуть зосередитися на кількох заняттях і не мати справу з широким колом кваліфікованих викладачів. З 3-го класу учні все частіше навчаються у кваліфікованих вчителів і, таким чином, готуються до переходу в школи середньої освіти, де переважає принцип кваліфікованих вчителів [8 с.55-83].

Навчальний рік починається 1 серпня відповідно до Гамбурзької угоди країн про уніфікацію в області шкільної освіти. Початкова або середня школа I надає учням принаймні три дні на тиждень програму повного дня, що включає не менше семи годин на день. При цьому розрізняють три форми:

- в повному обсязі всі учні зобов'язані користуватися пропозиціями на весь день;
- у частково обов'язковій формі частина учнів зобов'язується виконувати пропозиції на весь день (наприклад, індивідуальні заняття або вікові категорії);
- у відкритій формі студентам доступні пропозиції на весь день і учнями надається на добровільній основі.

Реєстрація здійснюється в правило є обов'язковим протягом півроку навчання в школі. Заняття протягом усього дня повинні проводитися під наглядом і відповідальністю керівництва школи. Наприклад у 2017-2018 рр. у навчальному році 68,2 відсотка всіх державних та приватних початкових шкіл були денними школами. Загалом 41,7% усі учні взяли участь початкових шкіл у роботі шкіл повного дня. У порівнянні з 2016 роком це означає збільшення на 1,6 процентних пункту. Більшість початкових шкіл повного дня в Німеччині працюють у відкритій формі [22].

У контексті всіх предметів міждисциплінарна і предметно-зв'язуюча робота є керівною. При цьому німецька мова, математика і предметне навчання складають основну спеціалізовану область початкової школи. Математика - одне

із завдань початкової школи. Технічну підтримку в області діагностики та консультування початкові школи отримують через шкільних психологів, шкільних соціальних працівників, установи допомоги дітям і підліткам, службу шкільного лікаря або навіть освітні установи спеціальної освіти. [8 с. 55-83]

У всіх країнах викладання іноземних мов вже широко поширене на початковому рівні. У більшості країн обов'язкове вивчення іноземної мови починається з 3 класу. При навчанні іноземної мови, орієнтованому на компетентність, в початковій школі країни дотримуються принципу ситуативного, автентичного і орієнтованого на конкретні дії вивчення мови. Можливості навчання залежать від конкретних областей досвіду, життєвого світу, але також і від когнітивного потенціалу навчає дітей і робить перші кроки до автоматизації та рефлексії мови. Як зазначає КМК у своїх «рекомендаціях щодо роботи в початковій школі» від червня 2015 року [24], двомовне викладання та навчання в початковій школі також є основою для життєздатних двомовних концепцій подальшого навчання в школах. Міжнародні школи в Німеччині зазвичай пропонують навчання як для учнів початкових, так і для учнів середніх шкіл. Крім того, кращі три європейські школи пропонують двомовне навчання на різних мовах.

Спостереження за навчальними процесами і використання усних і письмових засобів контролю за навчанням робиться у 1-му та 2-му класах початкової школи. Акцент робиться на безпосередньому спостереженні за учнями. Починаючи з 3-го класу, учні також знайомляться з письмовою роботою з певних предметів (зокрема, німецької мови, математики та предметного навчання) [60].

Області навчання можуть бути детально описані. Найперше, наприкінці 2-го класу, учні після кожного півріччя в школі отримують матеріали з оцінками, які більшою мірою відображають успішність учня в залежності від рівня успішності в навчальній групі і, отже, також забезпечують порівняльний аналіз успішності учнів.

Перехід з 1-го класу на 2-й здійснюється для всіх дітей. У деяких країнах встановлено гнучкий період вступу до школи, при якому навчання в різних класах здійснюється відповідно до школярів які навчатимуться не менше одного і не більше трьох років. Починаючи з 2-го класу, учні, як правило, переводяться або переводяться на інші курси. Невиконання зобов'язань, що відповідають вашому рівню продуктивності присвоюється річний рівень. Основа для переведення на наступний рівень - це досягнення, зазначені в таблиці успішності.

2.2. Середня та вища освіта у закладах освіти ФРН

Середня освіта поділяється на середню I, яка включає навчальні курси від 5 - 7 до 9 - 10 класів, та середню II, яке включає всі освітні курси, побудовані на основі середнього I рівня. У середній школі I всі освітні курси виконують функцію підготовки до курси середньої освіти II ступеня, після закінчення яких здобувається професійна кваліфікація або право на вступ до вищого навчального закладу. Відповідно, освітні курси I ступеня середньої школи носять переважно загальноосвітній характер, в той час як середня ступінь II ступеня включає в себе загальноосвітній курс середньої школи і курси професійної освіти. Середню школу, як правило, відвідує вікова група учнів і учні віком від 10 - 12 до 10 - 16 років, середня школа II вікова група від 15 - 16 до 18 - 19 років [8 с.55-83].

Обов'язковій освіті підлягають обидві вікові групи, в тому числі перший - це обов'язкова денна освіта, тоді як діти у віці від 15 до 19 років зазвичай навчаються у неповний робочий день протягом трьох років або до отримання повноліття у віці 18 років є обов'язковим, якщо вони не відвідують школу на повний робочий день. Випускні іспити в середніх навчальних закладах розрізняються за тривалістю навчання і кваліфікації випускників, але в цілому вони являють собою широко поширену систему [17].

Структура типів шкіл та навчальних курсів у середній школі I походить від Принцип загальної базової освіти, індивідуальний підхід і просування по службі відповідно до досягнень [35]. Це досягається за рахунок:

- Сприяти загальному розумовому, духовному та фізичному розвитку учнів, вихованню самостійності і здатність приймати рішення, а також приймати кадрові, Соціальні та політичні рішення;
- Забезпечення навчання, заснованого на рівні знань орієнтовано на науку, а також враховує відповідні віку здатності учнів до розуміння в дизайні і вимогах;
- Поступове посилення акценту, спрямованого на індивідуальне враховуючи здібності і схильності учнів;
- Забезпечення проникності, яка також відкриває можливості для зміни курсу навчання після періоду орієнтації.

Загальні цілі середньої освіти - призводять до отримання кваліфікаційних ступенів, що дають право на вступ до вищих навчальних закладів. Метою навчання та роботи в старших класах середньої школи є загальна вища освіта, що дає право на будь-яке навчання у вищому навчальному закладі, а також це дозволяє отримати професійну освіту. Заняття в гімназії в середній школі забезпечує поглиблену загальну освіту, загальну здатність до навчання. Особливе значення при цьому мають поглиблені знання, вміння та навички з предметів німецька, іноземна мова та математика. Навчання орієнтоване на конкретні предмети. Він наочно знайомить з науковими питаннями, категоріями і методами і дає освіту, спрямовану на розвиток і зміцнення особистості, здатність формувати своє життя з такою відповідальністю, а також брати участь в демократичному суспільстві. Навчання в середній школі включає адекватне інформування про вищий навчальний заклад, професійні галузі, структури та вимоги до навчання, а також професійний та робочий світ [8 с.121-146].

Типи шкіл з двома курсами навчання: звичайна школа, середня школа, об'єднана або об'єднана основна та реальна школа, регіональна школа, реальна школа плюс, регіональна школа, середня школа та вища школа. Типи шкіл з трьома навчальними курсами: інтегрована загальноосвітня школа, кооперативна загальноосвітня школа, Загальноосвітня школа, інтегрована середня школа, Вища школа, районна школа та середня школа. 5 і 6 класи всіх загальноосвітніх

шкіл, незалежно від їх організаційного призначення, являють собою етап особливого заохочення, спостереження і орієнтації щодо подальшого освітнього курсу з його спеціалізованими Центр ваги.

Загальні принципи організації середньої освіти конференція міністрів культури (КМК) виклала у рішенні «Угода про співробітництво в галузі освіти та освіти». Типи шкіл і освітні курси в середній школі I» від грудня 1994 р. відповідно до чинного [14].

У типах шкіл з одним курсом навчання все навчання спочатку засноване на певній мірі. Основні та реальні школи існують у значній кількості лише у п'яти федеральних землях (Баден-Вюртемберг, Баварія, Гессен, Нижня Саксонія, Північний Рейн-Вестфалія) [1,3,4,9,10].

Середня школа (Hauptshule) навчає своїх учнів основам загальної освіти, яку вони отримують відповідно до своїх досягнень та схильностей через спеціалізовану освіту дає можливість продовжити свій освітній шлях відповідно до ступенів, перш всього в професійних, але також і в кваліфікаційних навчальних курсах. У звичайній формі охоплює 5-9 класи. У разі десятирічного обов'язкового очного навчання середня школа включає 10 класів.

Середня школа (Realschule) - середня школа викладає своїх учнів розширений, яку вони отримують відповідно до своїх досягнень та схильностей через спеціалізована освіта дає можливість продовжити свій освітній шлях відповідно до ступенів в професійних та кваліфікаційних освітніх програмах. Вона включає в себе нормальну форму для класів з 5 по 10.

Середня школа (Gymnasium) - єдиний навчальний курс гімназії в середній школі I і II включає в себе в звичайній формі класи з 5 по 12 або з 5 по 13 (при шестирічній тривалості початкової школи-класи з 7 по 12). Поруч з цим гімназія у звичайній формі є навчальні заклади, в які можуть бути зараховані учні після 6 або 7 класів середньої школи або середньої школи, а також для особливо обдарованих випускників та випускників середньої школи та професійно-технічних шкіл.

Типи шкіл з кількома курсами середньої школи у школах з декількома курсами навчання проводиться або в класах, орієнтованих на випускний, або-по частині предметів - з диференціацією по успішності, по принаймні на двох рівнях кваліфікації, визначених відповідно до навчальної програми. Для навчання з диференційованою ефективністю застосовується: навчання на різних. Кваліфікаційні рівні починаються з математики та першої іноземної мови з 7 класу, з німецької мови зазвичай з 8 класу, не пізніше 9 класу, принаймні з одного предмета природничих наук (з фізики або хімії) не пізніше 9 класу. З демографічних або структурних причин внутрішньо-класні навчальні групи можуть бути розширені до додаткових класів [8 с.85-162].

Відповідно до міжнародної стандартної класифікації освіти ISCED (International Standard Classification of Education), після-середня, не вища освіта включає освітні курси після отримання загальної освіти. Вища освіта або професійна освіта на рівні середньої освіти II ступеня. У Німеччині під це визначення підпадають в основному однорічні освітні курси в професійних середніх школах після навчання за дуальною системою і дворічні освітні курси в професійних середніх школах, технічних вищих навчальних закладах, які дозволяють отримати спеціальність і, при достатніх знаннях, другу вищу освіту.

Іноземна мова веде до загального вступу до вищого навчального закладу, а також курси навчання в коледжах і вечірніх середніх школах, що ведуть до вступу до вищого технічного училища (шкільна частина) або вести загальну вищу освіту. Крім того, у після-середній, не вищій освіті враховуються комбінації загальноосвітніх та професійно-технічних курсів та комбінації двох професійно-технічних курсів. У Німеччині ці освітні курси відносяться до другої середньої школи. [12; 8 с.85-162].

У 2007 р. 20,6% учні 8 класів навчалися у вищій школі, 26,5 % – в реальній школі, 33,4 % – в гімназії, 8,5 % – в інтегрованій загальноосвітній школі, 6,4 % – в школах з декількома курсами навчання і 3,8 % – в спеціальних школах (Authors' Group Education Reporting 2010). Забезпечується проникність між типами шкіл і взаємне визнання атестатів [36].

Атестат про закінчення середньої школи є першим атестатом про закінчення середньої школи, який видається через 9 або 10 років, залежно від федеральної землі. Як правило, атестат про закінчення середньої школи видається після 10 років навчання. Ці кваліфікації можна отримати у вечірніх школах і професійних училищах пізніше. Гімназійна освіта структурована і неоднорідна. Після отримання офіційного права після 9 або 10 класу загальна освіта може продовжуватися в гімназії. У більшості федеральних земель атестат зрілості (Abitur) присвоюється після 13 класу, А атестат зрілості Технічного коледжу – на один клас раніше [13].

Завдяки стандартизації та професійній специфіці професійної освіти та навчання, а також тісному зв'язку між системами навчання та зайнятості, що пов'язано з порівняно низьким безробіттям серед молоді, німецька модель професійного навчання вважається успішним рішенням для забезпечення пропозиції кваліфікованої робочої сили та успішного переходу від навчання до ринку праці.

Вища освіта в основному включає різні типи вищої освіти та, в обмеженій мірі, установи, які не належать до вищої освіти. Так, крім вищих навчальних закладів у деяких країнах існують професійні академії, які як альтернатива програмі вищої освіти пропонують професійні освітні програми для випускників середніх шкіл II рівня, які мають право на вступ до вищих навчальних закладів. Школи прикладних наук та Академії прикладних наук у Баварії вважаються найвищими на національному рівні, але на міжнародному рівні вони відносяться до категорії вищих навчальних закладів. Поряд з цим виникли деякі особливі форми вищої освіти без вільного доступу (наприклад, вищі навчальні заклади Бундесверу та адміністративно-технічні училища), які тут не розглядаються [14,15].

Цілі навчання мають спільні для всіх типів вищої освіти. Дотримуючись традиційного принципу єдності викладання та досліджень, завдання законодавчого органу полягає в підвищенні професійної кваліфікації студентів.

Університети особливо тісно пов'язані з фундаментальними дослідженнями та теоретичними знаннями.

Законодавчою основою вищої освіти в Німеччині є закони Про вищу освіту (R129–144) [17], і закони Про вищу освіту в галузі мистецтва і музики (R145-147) [17]. В рамках законодавства про конкуренцію (стаття 72 Основного Закону-R1) [17]. Федеральна влада відповідає за питання прийому до вищих навчальних закладів та отримання вищої освіти. Однак було надано право законодавчо встановлювати свої власні правила, що відрізняються від тих, які передбачені федеральними законами. Статут вищої освіти країн описує загальні цілі вищих навчальних закладів, а також загальні принципи організації вищої освіти, навчання, викладання і наукових досліджень, прийому на навчання, членства та участі, як і персоналу вищої освіти. Правила, в принципі, застосовні до всіх, в тому числі університети на безоплатній основі і забезпечують системний зв'язок з вищою освітою. Професійне підвищення кваліфікації в спеціалізованих школах здійснюється на основі шкільного статуту (R86-103) [17], перш за все, за допомогою правил навчання та іспитів окремих осіб.

19 червня 1999 року європейські міністри освіти загалом 29 країн домовились про реформу вищої освіти («Болонська декларація» про «Європейський простір вищої освіти») у Болоньї, на півночі Італії, і дворівнева система ступенів, заснована на англо-американській моделі, була запроваджена по всій Німеччині [21]. Болонський процес був ініційований 19 червня 1999 року в Болоньї (Італія) за підписом 29 міністрів освіти від імені своїх урядів, які підтвердили свою згоду з документом, відомим як «Болонська декларація». Цей документ визначав суспільні вимоги, критерії та стандарти для національних систем вищої освіти країн-учасниць і встановлював мету створення єдиного європейського освітнього та наукового простору до 2010 року. Крім того, декларація передбачала проведення регулярних зустрічей міністрів освіти кожні два роки. Офіційні документи, ухвалені на таких конференціях (Берлін 2003 р.,) включали аналіз виконання зобов'язань, визначених у Декларації 1999 року, уточнення основних положень процесу на основі набутого досвіду за минулі

роки, а також постановку нових завдань на найближчий період. Дворічні інтервали між міністерськими зустрічами були насичені численними подіями, такими як зустрічі, конференції та семінари, присвячені різним аспектам Болонського процесу [21].

Станом на 2023 рік у Федеративній Республіці Німеччина налічується загалом 394 державних і визнаних державою вищих навчальних закладів, які включають наступні типи вищих навчальних закладів:

- Університети та прирівняні до них вищі навчальні заклади (Педагогічні коледжі, теологічні коледжі та ін.)
- мистецькі та музичні коледжі, а також
- Університети прикладних наук / коледжі прикладних наук

Крім того, вищі навчальні заклади в деяких країнах включають державні або визнані державою професійні Академії. Технікуми та Академії прикладних наук також належать до категорії вищих навчальних закладів у міжнародній звітності. Мистецькі та музичні коледжі пропонують навчальні програми з візуального, дизайнерського та виконавського мистецтва, а також кіно, телебачення та медіа відповідно. Університети прикладних наук були перетворені в нові відповідно до угоди країн від 1968 року. Тип університету інтегрований у систему вищої освіти Федеративної Республіки Німеччина. Вони виконують самостійну освітню місію, що характеризується застосуванням у викладанні та дослідженнях, як правило, інтегрованим практичним семестром, а також професорами та професорами, які, крім своєї наукової кваліфікації, мають досвід роботи за межами вищих навчальних закладів [41 с.209-245].

Установи, що не належать до сфери вищої освіти є професійні академії, технікуми. Професійні академії - це заклади вищої освіти, які забезпечують професійну освіту, засновану на знаннях і водночас орієнтовану на практику, шляхом навчання в одній навчальній академії та на одному підприємстві в дусі подвійної системи. Як альтернативу програмам подвійного навчання в професійних академіях, багато університети прикладних наук розробили так звані пропозиції подвійного навчання. Спеціалізовані школи - це заклади

підвищення кваліфікації та підвищення кваліфікації у сфері вищої освіти, які в принципі передбачають проходження відповідної професійної підготовки за визнаною професійною професією та відповідну професійну діяльність [5;62].

Раніше в університетах Німеччини існували такі форми навчання і вчений ступені як магістр (магістр), з підписанням магістерської або дипломної роботи відповідно. Магістр означав широкий профіль (як правило, в гуманітарних науках) з головним і декількома побічними предмет. У зв'язку з участю Німеччини у Болонському Процесі (уніфікація європейської системи освіти) форми навчання "магістр" та "диплом" припиняють своє існування у 2010 році, натомість вводиться двоступенева система "бакалавр-майстер" (Бакалавр – магістр мистецтв) [48 с.320-323; 53 с.123-127].

Для особливо кваліфікованих випускників є можливість отримати докторський ступінь. Докторський ступінь демонструє здатність до поглибленої самостійної наукової роботи. Вона втілює в собі самостійне Дослідницьке досягнення і не розглядається в Німеччині як третій етап навчання. Метою фази просування є підготовка до дослідницької та наукової діяльності, а також претендувати на керівні посади в Науковому товаристві. Можливості отримання докторського ступеня в Німеччині різноманітні. Модель, яка переважає в Німеччині, - це індивідуально відповідальний і контрольований етап докторантури. Оскільки поряд з цим все більшого значення набувають структуровані докторські програми. Вступив до вищих навчальних закладів. В цілому, число докторантів в Німеччині оцінюється трохи менше ніж в 200 000 чоловік. Наприклад, у 2017 році приблизно 28 000 аспірантів та докторантів успішно захистили свої докторські дисертації. У державних університетах освіта в цілому є безкоштовною, однак починаючи з 2007 року, у деяких землях через фінансові труднощі було введено плату за семестр, відому як Semestergebühren, на рівні приблизно 500 євро.

РОЗДІЛ 3. ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА ДОРΟΣЛИХ ТА НАВЧАННЯ ПРОТЯГОМ УСЬОГО ЖИТТЯ

3.1 Можливості професійного навчання. Дуальна професійна освіта

Пропозиції щодо організованого викладання та навчання знаходяться в центрі уваги, коли в політиці, суспільстві та наукових колах обговорюються питання безперервної освіти та навчання протягом усього життя. Найбільшим сегментом безперервної освіти є професійне підвищення кваліфікації, яке особливу увагу слід приділяти підготовці працівників, в тому числі до структурних змін в ході цифровізації. Крім того, молоді люди націлені на політичні та правові ініціативи щодо зміни рамок професійної та виробничої безперервної освіти [8 с.165-249].

Спеціалізована освіта однаково охоплює сфери загальної, професійної та соціально-політичне підвищення кваліфікації, які все більше взаємодіють, особливо на тлі розвитку компетенцій і можливості передачі компетенцій в сенсі безперервного навчання. Заклади освіти для дорослих та сільських жителів пропонують широкий спектр освітніх курсів та спеціальностей у загальній, професійній, політичній та науковій освіті. Відповідно Різні також цілі, зміст і тривалість.

У період з 2000х років також були відкриті курси післядипломної освіти. 2010 рік був на підйомі. В першу чергу вони були спрямовані на лінійку випускників відповідних напрямки підготовки, які вже використовувалися протягом певного періоду часу давно в професійному житті. З цієї причини ці курси в основному заочні, у формі Пропонуються вечірні заняття [9].

Спільна компетенція федерального уряду включає проведення досліджень та розробку проектів у всіх сферах безперервної освіти. Крім того, федеральні землі, що відповідають за питання статистики та за звітність про освіту в галузі місцевої освіти включає наступну юрисдикцію, зокрема:

- загальна безперервна освіта;

- безперервна освіта, пов'язана із закінченням школи;
 - Продовження наукової підготовки у вищих навчальних закладах;
- культурна освіта
- Частина безперервної політичної освіти
 - Частина безперервної професійної освіти

Вимоги та принципи для заохочення та фінансування безперервної освіти викладені в законах про безперервну освіту (R170–183) та законах про звільнення від освіти (R184–194) закріплених за країнами [17].

Враховувати аспекти потреби регіональних ринків праці у підвищенні кваліфікації та підвищення важливості професійного та виробничого підвищення кваліфікації. Особлива увага при цьому приділяється низько-кваліфікованим працівникам, в тому числі працівникам, які не мають освіти, і працівникам старшого віку.

Закон про підвищення кваліфікації (AFBG) з 1996 року [23], передбачає участь у заходах з підвищення кваліфікації (наприклад, до майстра / майстрині, фахівця/ господині, техніку / техніку або педагогу / вихователю), який отримує фінансову підтримку. Вони отримують незалежний від доходу внесок на витрати на підвищення кваліфікації та, у разі роботи на повний робочий день, на витрати на проживання залежно від доходу. Просування частково здійснюється як

Субсидія, частково у вигляді позики KfW (Kreditanstalt für Wiederaufbau) під низькі відсотки. Наприклад, у 2018 році було близько спонсоровано 167 000 людей [30]. А наприклад з 1996 по 2023 рік завдяки фінансовій підтримці яка склала близько 9,2 мільярда євро, понад 2,8 мільйона людей змогли просунутися по кар'єрних сходах бути дозволеним. Таким чином, AFBG є найбільшим і найбільш успішним інструментом фінансування безперервної професійної освіти.

Як правило, палати (наприклад, ремісничі палати та промислові та торгові палати) несуть відповідальність за проведення іспитів з підвищення кваліфікації відповідно до Закону про професійну освіту та правил ручної роботи. Оскільки існує загальнонаціональний нормативний інтерес, іспити з підвищення

кваліфікації регулюються нормативними актами Федерального Міністерства освіти та досліджень (BMBF). Професійне підвищення кваліфікації дозволяє, серед іншого, придбати професійні навички, необхідні для розширення можливостей та для виконання управлінських функцій середнього і, в деяких випадках, вищого ланках на підприємствах. Підвищувати віддачу від навчання протягом усього життя для розробки індивідуальних освітніх і для складання біографій співробітників федеральний уряд і штати співпрацюють в різних проектах. Тематично це стосується базової освіти, обліку компетенцій, управління якістю, створення мереж та консультування, а також місцевого самоврядування.

При подальшому розвитку також сфери безперервної освіти в рамках навчання, що супроводжує життя, повинні бути закладені основи для того, щоб розвивати готовність до навчання протягом усього життя, набуваючи навичок, необхідних для навчання протягом, стаючи інституціоналізованою людиною, а також відкриваючи нові можливості для навчання у своєму житті.

Громадські коледжі, приватні установи, установи церков, профспілок, палат, партій та асоціацій, підприємств та державних адміністрацій, школи для батьків та центри сімейної освіти, академії, технікуми та вищі навчальні заклади, а також інститути дистанційного навчання, радіо та телебачення також пропонують програми підвищення кваліфікації. Відповідно до різних законів про підвищення кваліфікації або Закони Про освіту дорослих (R170–183) [17], мають переважно народні вищі навчальні заклади, але є й інші безкоштовні установи завданням якого є забезпечення базового рівня безперервної освіти в галузі загальної освіти, тобто забезпечення регулярної, всеосяжної пропозиції, яка відповідає найрізноманітнішим соціальним вимогам та індивідуальним потребам. Здобуття академічних ступенів зазвичай можливе у вечірніх школах (вечірні середні школи, вечірні реальні школи, вечірні гімназії) та коледжах. Вечірні середні школи готують дорослих до здобуття ступеня магістра в рамках однорічного освітнього курсу (два семестри). Керівництво вечірніми реальними школами на вечірніх курсах (чотири семестри) до закінчення середньої школи.

Вечірні середні школи дозволяють дорослим з обмеженими можливостями здобути вищу освіту, як правило, протягом трирічного періоду. Коледжі-це очні школи для підготовки до вступу до вищих навчальних закладів. Країни і вільні перевізники пропонують кваліфікаційні пропозиції, щоб надолужити згаяне. Ці заходи, зокрема, також дають мігрантам можливість отримати вищу освіту [8 с.165-191].

В якості закладів підвищення кваліфікації спеціалізовані навчальні заклади пропонують навчальні курси тривалістю від одного до трьох років. Гнучка безперервна професійна освіта дозволяє дорослим професіоналам отримувати дистанційну освіту. Курси дистанційного навчання, пропоновані приватними організаторами (Fernlehrin stitute), повинні бути введені в Федеративній Республіці Німеччини з 1 січня 1977 року на підставі Закону Про захист учасників [6,9].

Рішення про допуск до дистанційного навчання приймає Державний центральний орган дистанційного навчання земель Федеративної Республіки Німеччини (ZFU). В процесі прийому враховуються як фактичне і дидактичне якість навчального матеріалу з точки зору мети курсу, а також форма і зміст договору про дистанційне навчання, укладеного між учнем курсу і викладачем відповідно. Абітурієнти закінчивши інститут дистанційного навчання проходять перевірку. Курси підвищення кваліфікації призначені або для спеціалізації або поглиблення, або для отримання додаткової професійної кваліфікації. Тривалість варіюється від декількох тижнів або місяців до декількох семестрів, при цьому модульні курси все частіше пропонуються і в галузі наукової освіти. За допомогою підвищення кваліфікації в галузі науки вищі навчальні заклади у співпраці з діловими партнерами також вносять свій внесок у регіональний розвиток.

У листопаді 2016 року федеральний уряд та Штати оголосили Національне десятиліття грамотності та базової освіти на 2016-2026 роки, спираючись на висновки та результати «Національної стратегії грамотності та базової освіти дорослих на 2012-2016 роки», яка була запущена в 2012 році [22]. Широка

громадськість бере участь, зокрема, муніципалітети, профспілки, церкви, Федеральне агентство праці (ВА) та Асоціації народних коледжів. Метою національного десятиліття є підвищення грамотності та базової освіти дорослих у Німеччині. При цьому слід враховувати збільшення рівня участі у відповідних освітніх заходах як один з вирішальних факторів успіху. Ще одна ключова мета-розширення досліджень в області функціональної неграмотності. Причини і поширення повинні бути вивчені більш глибоко, щоб боротися з ними, в тому числі за допомогою превентивних заходів.

Ці та інші рекомендації були узгоджені в програмному документі, узгодженому між усіма зацікавленими сторонами, з яким Федеральне міністерство освіти та досліджень (BMBWF) та Конференція міністрів культури (КМК) погодилися одноголосним рішенням [27].

Крім того, компанії, що займаються підвищенням кваліфікації, змогли використовувати кошти, виділені на фінансування, для розробки нових можливостей навчання. Щоб полегшити доступ до людей, які мають труднощі з читанням, була зроблена спроба розширити координаційні центри та місцеві центри базової освіти, які забезпечують контакти з підприємствами та асоціаціями, а також з центрами зайнятості та місцевими органами. Тематичними напрямками трансферних проектів є:

- Пропозиції щодо навчання, засновані на конкретних потребах і вимогах;
- Пропозиції щодо навчання у відповідних сферах життя зацікавлених осіб (наприклад, в області базової фінансової освіти);
- Індивідуальний підхід, підвищення обізнаності та мотивації зацікавлених осіб;
- інформування та навчання в середовищі (особливо керівників та керівників компанії)
- Створення мережі для розширення та обміну відповідними пропозиціями, забезпечення якості викладання, а також підвищення професіоналізму освітнього персоналу [30; 39; 40 с.97-103].

Кандидати на курси підвищення кваліфікації у вечірніх середніх школах повинні мати закінчену професійну освіту або професійну діяльність не менше двох років, досягти віку не менше 19 років у навчальному році для вступу та здобути середню освіту. Кандидати, які не можуть підтвердити середню освіту або її еквівалент, наприклад, необхідно пройти попередній курс тривалістю не менше півроку, на якому викладаються німецька, іноземна мова та математика. Щодо іспитів для вступу на попередній курс і завершення попереднього курсу країни можуть видавати спеціальні положення. Учасник повинен бути працевлаштований, за винятком останніх трьох півріччя. Умови прийому до коледжів такі ж, як і у вечірніх гімназіях. Коледжам заборонено займатися професійною діяльністю. У вечірні реальні школи приймаються абітурієнти, які навчаються та працюють або пропрацювали не менше шести місяців, протягом яких успішно завершив основний курс навчання або отримав обов'язкову очну освіту і досяг 18-річного віку. У вечірні загальноосвітні школи приймаються абітурієнти, які навчаються. Вступники є професіоналами або працювали щонайменше півроку, пройшли повний курс обов'язкового тимчасового навчання і ще не досягли бажаного ступеня або мати еквівалентний ступінь і досягти 18-річного віку [8 с.193-249].

В принципі, участь у заходах з підвищення кваліфікації може бути заохочена агентством праці, якщо власник програми підвищення кваліфікації сертифікований, учасники відповідають індивідуальним вимогам до підтримки та мають ваучер на освіту, виданий агентству перед заходом з підвищення кваліфікації. Подальшу освіту можна заохочувати тільки в тому випадку, якщо вона необхідна для отримання професійної освіти у разі безробіття або для запобігання загрозі безробіття. Крім того, може необхідність бути визнаним через відсутність професійного ступеня. Завжди потрібна попередня консультація в агентстві з працевлаштування, щоб уточнити вимоги до отримання гранту. Професійне підвищення кваліфікації орієнтоване на цільові групи з різними з вимоги до освіти, від безробітного без освіти та професійної кваліфікації до керівного працівника.

Dual Beruflich. Модель подвійної професійної освіти, що має давні традиції в Німеччині, не тільки користується великою повагою на міжнародному рівні, але і в багатьох інших країнах грає орієнтуючу роль для інших держав. Зі зовнішньої точки зору він вважається одним із стовпів процвітання і сильних економічних показників Німеччини. Дуальна система професійної освіти та навчання є важливою опорою для задоволення попиту на кваліфікованих працівників у Німеччині. Більше половини вікової групи обирають цей шлях для отримання кваліфікованої роботи або оплачуваної роботи. Низький рівень безробіття серед молоді в Німеччині в порівнянні з іншими європейськими країнами є доказом особливої значущості цієї освіти для ринку праці, який довгий час недооцінювався в міжнародному порівнянні. Дуальне професійне навчання з поєднанням практики на підприємстві та професійно-технічного училища не було результатом навмисного планування [8 с.165-191]. Довгий час бізнес-адміністрування та професійно-технічні училища спочатку розвивалися незалежно один від одного. Подвійний принцип професійної підготовки вперше був сформульований у «поправці до постанови про торгівлю» 1897 року. У 1923 році в Пруссії був введений термін «професійне училище». Тільки в 1964 році німецьким комітетом з освіти і навчання був введений термін «дуальна система» професійної освіти і навчання. Підготував «Експертний висновок для системи професійного навчання та школи» [41 с.209-245; 42]. У 1969 році було прийнято Закон про професійну освіту та навчання, який надав вирішальний імпульс подвійній професійній освіті та навчанню [41 с.209-245].

У 1969 році Закон про професійне навчання (BBig) вперше встановив єдині правила навчання на підприємствах по всій країні, тому дуальна система навчання існує в Німеччині вже більше 50 років. В результаті Німеччина стала піонером у професійній підготовці і досі є зразком для наслідування для багатьох країн.

У 2005 році до Закону про професійну освіту та навчання було внесено комплексні зміни [17]. Це дозволило, наприклад, вперше розглядати часові періоди навчання за кордоном як частину визнаного професійного навчання за

дуальною системою. Крім того, були скасовані жорсткі межі між професійним навчанням на підприємстві і в школі, а також між початковим і безперервним навчанням. Дуальне навчання досить гнучке. Точна процедура, зміст та тривалість навчання значною мірою залежать від навчальної професії. Навчання на муляра сильно відрізняється від навчання на офісного клерка. Однак у всіх курсах дуального навчання є одна спільна риса: теорія і практика будуються один на одному і доповнюють один одного. У більшості випадків ви відвідуєте професійну школу один-два дні на тиждень, а інші три-чотири дні проводите у своїй навчальній компанії. Однак може трапитися і так, що уроки в професійно-технічному училищі проходять в блочній формі. Ви завжди перебуваєте в професійно-технічному училищі протягом декількох тижнів [61 с.98-105; 62;63].

Як правило, в середині періоду навчання проводиться проміжний іспит, на якому перевіряється те, що було вивчено на даний момент. В кінці періоду навчання здається підсумковий іспит. Зазвичай вона складається з теоретичної та практичної частини. Після проходження навчання Ви отримаєте кілька сертифікатів:

- Екзаменаційний сертифікат: оцінки підсумкового іспиту
- Атестат про професійне училище: видається професійно-технічним училищем
- Сертифікат про проходження навчання на підприємстві: видається навчальною компанією

Пройшовши стажування, ви будете чудово підготовлені до професійного світу. Або, висловлюючись словами Закону про професійне навчання: ви придбали «професійну здатність діяти» для того, щоб мати право займатися своєю професією. Сильні і слабкі сторони дуальної системи навчання вже деякий час є предметом спірних дискусій. З одного боку, він вважається основою економіки Німеччини: підготовка кваліфікованих робітників забезпечує високу якість продукції і успіх в експорті. Враховуючи низький рівень безробіття серед молоді за міжнародними стандартами, який пояснюється дуальною системою, він також вважається «експортним ударом» для інших країн. [54; 55 с.252-259].

Тривалість професійного навчання за дуальною системою варіюється від двох до трьох років, в залежності від обраної професії. У деяких випадках він може тривати до трьох з половиною років. Формальних вимог до вступу для доступу до навчання за дуальною системою немає; в принципі, навчання за дуальною системою відкрите для всіх. Однак більшість учнів мають диплом середньої школи або навіть сертифікат про вступ до університету, коли вони починають навчання [8 с.223-323].

Навчальна компанія укладає з учнем договір про професійне навчання. Молоді люди навчаються три-чотири дні на тиждень на підприємстві і до двох днів у професійно-технічному училищі. Компанії беруть на себе витрати на навчання на підприємстві і виплачує стажисту допомогу на навчання. Розмір винагороди збільшується з кожним роком навчання і становить в середньому близько третини стартового окладу підготовленого фахівця. Під час навчання Стажери, як правило, зобов'язані відвідувати професійне училище і з цією метою звільняються від роботи. Навчання в професійно-технічному училищі для учнів безкоштовне.

У разі навчання на підприємстві професійні компетенції, які необхідно придбати, вказуються в правилах навчання, які вказуються навчальною компанією в індивідуальному плані навчання. Для професійного навчання в професійних училищах за всіма визнаними навчальними спеціальностями складаються рамкові навчальні плани, які узгоджуються з відповідними правилами навчання за змістом і термінами. Плавний перехід від навчання до трудового життя, високий рівень суспільного визнання і відмінні можливості працевлаштування випускників є ключовими факторами успіху дуального навчання, які також привертають велику увагу на міжнародному рівні [55 с.252-259].

Кількість пропонованих навчальних місць на підприємствах сильно варіюється від регіону до регіону та від сектору до сектору, так що, з одного боку, вакантні навчальні місця не можуть бути заповнені, а з іншого боку, багато молодих людей все ще проходять навчання в школах та за межами компанії, а не

на підприємствах. Все більш проблематичним стає той факт, що багато молодих людей не мають достатньої зрілості в навчанні. Навіть молоді люди, які мають атестат про закінчення загальноосвітньої школи, часто не відповідають високим вимогам правил дуального навчання багатьох трьох - і трирічних курсів професійного навчання [58; 59 с.75-79].

Слід залучати більше літніх людей для навчання (перепідготовки/підвищення кваліфікації) за дуальною системою. Учнівства часто вже не вистачає на все життя. Крім того, має бути легко освоїти нову професію на пізніх етапах життя – наприклад, якщо ви хочете або вам потрібно переорієнтуватися, якщо перспективи ринку праці в певних професіях погіршилися або якщо ви більше не можете займатися певною професією за станом здоров'я. Все більше країн Європи і всього світу цікавляться німецьким ноу-хау в професійній освіті та навчанні. У Франції протягом десятиліть діють програми обміну з німецькими навчальними закладами. З такими країнами, як Італія, Португалія, Латвія чи Словаччина вже кілька років. Дуальне навчання в німецькій мові затребуване і за межами Європи. У Мексиці, наприклад, за підтримки Німеччини було організовано «круглий стіл» за участю експертів у галузі бізнесу та освіти. Особливо в тому, що стосується підтримки низького рівня безробіття серед молоді, Німеччина вважається зразком успіху. Федеральний уряд веде інтенсивний діалог з багатьма урядами з питань професійного навчання. Мета полягає в тому, щоб надати підтримку країнам-партнерам в ефективній інтеграції елементів практико-орієнтованої або дуальної професійної освіти [43].

Модель успіху дуальної системи професійної освіти у міжнародному порівняльному дослідженні підкреслила ефективність дуальної системи в процесі переходу від навчання до зайнятості. Перехід від навчання до трудового життя в німецькій країні проходить «дивно гладко», йдеться в новому документі Німецький звіт про дослідження «навички поза школою». За даними ОЕСР, 90% людей у віці від 15 до 24 років у 2008 році після закінчення школи вони знайшли роботу або можуть продовжити свою освітню кар'єру. При цьому є цей високий

відсоток порівняно з іншими країнами не є виключно німецьким феноменом: інші країни з системою подвійної освіти, такі як Австрія, Швейцарія і Данія, також можуть похвалитися низьким рівнем безробіття серед молоді та хорошим переходом від професійної освіти до праці [8 с.193-249].

Дуальне навчання, що включає більше 300 навчальних спеціальностей, в деяких випадках є вузькоспеціалізованим. Це може сильно ускладнити зміну кар'єри в майбутньому, навіть на суміжну професію. Існуючі ініціативи спрямовані на розширення змісту професійного навчання (наприклад, через «професійні сім'ї зі спільними основними компетенціями»), щоб кваліфіковані працівники, які пройшли навчання таким чином, могли бути використані більш різноманітним чином і при необхідності спеціалізуватися протягом свого життя – в дусі навчання протягом усього життя. Зрештою, подвійна система професійної освіти та навчання має сильні та слабкі сторони, які також змінюються залежно від економічної ситуації та технологічного розвитку. Зокрема, важливо зберегти переваги німецької системи професійної освіти та навчання, водночас забезпечуючи достатню гнучкість та адаптацію до сучасних змін. [39]

3.2. Школи спеціалізованої професійної освіти. Підвищення рівня професіональної освіти

Професійні школи пропонують базове професійне навчання або професійне навчання на денному відділенні (допоміжні професії) з різних дисциплін та спеціальностей. Також можна отримати атестат про вищу освіту, еквівалентний атестату про закінчення школи: проміжний ступінь або вступний іспит до Університету прикладних наук. Крім того, в професійних училищах можна отримати професійну кваліфікацію за певними визнаними навчальними спеціальностями. Залежно від типу професійно-технічного училища тривалість навчання становить від одного до трьох з половиною років [8 с.193-249].

Однорічне або Дворічне професійне училище. 1-річне професійне училище (1 BFS) можуть відвідувати молоді люди (з атестатом про закінчення гімназії і без нього), якщо вони збираються пройти практику за кваліфікованими спеціальностями. Обов'язковою умовою в Баден-Вюртемберзі є наявність у вас контракту на навчання або зобов'язання про місце навчання з навчальною компанією. Інші федеральні землі в деяких випадках мають інші правила. Практичний досвід передається на шкільних семінарах. У деяких випадках вже є практичні дні в пізнішій навчальній компанії. Мета полягає в тому, щоб підготувати вас до дуального навчання. Якщо ви складете іспит 1 BFS, ви зможете продовжувати працювати в компанії на другому курсі та одночасно відвідувати професійну школу. Дворічне професійне училище (2 BFS) є точною середньою школою. Він відкриває особливі можливості для учнів молодших класів середньої школи і дає можливість мотивувати молодих людей з точки зору предмета і спрямованості, а також підготувати їх до професійного навчання. Успішна відвідуваність зі здачею підсумкового іспиту прирівнюється до проміжного ступеня. Можна перевестися в дворічне вище професійне училище, технікум або професійно-технічне училище [46, 47 с.51-58].

Метою навчання в дворічному Вищому професійному училищі соціальної допомоги є отримання базових кваліфікацій для подальшого навчання в технічних навчальних закладах, а також знань, навичок і умінь, необхідних для відповідальної роботи в соціально-педагогічних установах і установах соціального забезпечення відповідно до інструкцій і в обмеженому обсязі в установах відповідно до Гессенського Кодексу про захист дітей та молоді (НКJGB), наприклад, в так званих «установах захисту дітей та молоді».

Навчання завершується державним іспитом, за результатами якого присвоюється професійне звання «соціальний працівник державного зразка». Випускники дворічної вищої професійної школи соціальної допомоги мають можливість продовжити профільне навчання в університетах і професійних академіях після успішної здачі вступних іспитів до університету в поєднанні з не менш ніж дворічним професійним досвідом. Крім того, можна отримати

кваліфікацію для вступу до Технічного коледжу за допомогою додаткових уроків та додаткового іспиту [50 с.50-52].

Дворічне вище професійне училище соціальної допомоги (Zweijährige höhere Berufsfachschule für Sozialassistenten) Метою навчання в дворічному Вищому професійному училищі соціальної допомоги є отримання базових кваліфікацій для подальшого навчання в технічних навчальних закладах, а також знань, навичок і умінь, необхідних для відповідальної роботи в соціально-педагогічних установах і установах соціального забезпечення відповідно до інструкцій і в обмеженому обсязі в установах відповідно до Гессенського Кодексу про захист дітей та молоді (HKJGB), наприклад, в так званих «установах захисту дітей та молоді». «Спеціаліст зі співпраці». Навчання в дворічному Вищому професійному училищі соціальної допомоги триває два роки. Вона включає в себе базову теоретичну і практичну підготовку з соціальних професій і практичну професійну підготовку з відповідної дисципліни. Все навчання вимагає тісної співпраці з практичними центрами. На другому році навчання можна вибрати наступні спеціалізації: соціальна педагогіка та соціальна допомога.

Дворічне Вище професійне училище соціальної допомоги дозволяє отримати професійну кваліфікацію на базі школи. Метою навчання є надання базової кваліфікації для подальшого навчання в технічних коледжах, а також знань, навичок і вмінь, необхідних для відповідальної роботи в соціально-педагогічних установах і установах соціального забезпечення відповідно до інструкцій і, в обмеженій мірі, відповідальними. Відповідно до освітньої місії, спільної для всіх шкіл, вона дозволяє учням діяти відповідально у формуванні своєї кар'єри та суспільства [8 с.223-249].

Навчання завершується державним іспитом, за результатами якого присвоюється професійне звання «соціальний працівник державного зразка». Випускники дворічної вищої професійної школи соціальної допомоги мають можливість продовжити профільне навчання в університетах і професійних академіях після успішної здачі вступних іспитів до університету в поєднанні з не

менш ніж дворічним професійним досвідом. Крім того, можна отримати кваліфікацію для вступу до технічного коледжу за допомогою додаткових уроків та додаткового іспиту. Для вступу в Дворічне Вище професійне училище соціальної допомоги потрібна середня освіта. Навчання на соціального помічника займає два роки. Перший рік навчання поділяється на теоретичну та практичну базову освіту. За цей час студенти проходять два стажування в закладах соціального обслуговування та соціально-педагогічних закладах. Другий рік навчання присвячений теоретичному та практичному навчанню з акцентом на соціальну педагогіку чи соціальну турботу. Три дні на тиждень проходить виробнича практика в установах соціального обслуговування та соціально-педагогічних установах обраної спеціальності [63; 65 с.9-12].

Багаторічне професійне училище з професійною кваліфікацією (Mehrzährige Berufsfachschule mit Berufsabschluss) багаторічне професійне училище з професійною кваліфікацією веде до отримання ступеня за визнаною спеціальністю з переважаючими творчими компонентами, а також технічними вимогами. Навчання завершується здачею державного іспиту на присвоєння професійного звання. Випускники багаторічного професійно-технічного училища з професійною кваліфікацією мають можливість продовжити профільне навчання в університетах та професійних академіях після успішного складання вступних іспитів до університету у зв'язку з не менш ніж дворічним професійним досвідом. Крім того, можна отримати кваліфікацію для вступу до Технічного коледжу за допомогою додаткових уроків та додаткового іспиту. На момент вступу учні повинні мати атестат про закінчення середньої школи або атестат про закінчення Вищої школи, а також успішно пройти процедуру відбору. Практика проходить на очній основі і триває від двох до трьох з половиною років, в залежності від професії. Можливе переведення в додаткове професійне училище: технікум, професійно-технічне училище або технікум [8 с.193-223].

Пройшовши навчання в багаторічному професійному училищі з професійною кваліфікацією, ви отримуєте кваліфікацію, еквівалентну

сертифікату підмайстра за кваліфікованими професіями. Це міцна основа для вашої професійної кар'єри. У шкільних майстернях практичні заняття, орієнтовані на рукоділля, проходять кваліфіковані викладачі (20-22 години на тиждень). Раціональне Виробництво та креативний дизайн також є частиною навчання. Теоретичний зміст включає додаткові 10-12 годин на тиждень. Крім того, можна відвідувати уроки для поліпшення навичок німецької мови. На чотиритижневому стажуванні протягом другого року навчання є можливість познайомитися з процесами в компанії і тим, як вести себе з клієнтами. Для школярів можна подати заяву на отримання VAFöG [17].

Підвищення рівня професійної освіти. Кваліфікація для вступу до Технічного коледжу дає вам право-разом із кваліфікаційним кваліфікаційним іспитом для вступу до Університету прикладних наук – вивчати всі навчальні курси. Однак вчитися в університеті трохи складніше, тому що кожен вуз може сам вирішувати, чи визнавати вступний ценз до ВНЗ прикладних наук в якості кваліфікації для вступу на бакалаврат. Тому важко сказати в загальних рисах, в яких університетах можна вчитися з атестатом про вступ до Технічного коледжу. У Баден-Вюртемберзі, наприклад, є можливість скласти так званий «Дельта-іспит». Якщо ви здасте іспит, то будете зараховані в пул абітурієнтів вузу навіть без атестата про середню освіту. Якщо ви вже знаєте, де хотіли б навчатися, найкраще дізнатися, як регулюється вступ до бажаного університету, на домашній сторінці або в студентській консультаційній службі [39, 46].

Вступна кваліфікація до Університету прикладних наук поділяється на шкільну та практичну (професійну) частини. Шкільна частина зазвичай покривається успішним закінченням 12-го класу (G9) або 11-го класу (G8) [8 с.165-221]. «Успішне завершення» означає, що ви переведені на наступний рівень. Інші школи, де ви можете отримати просунуту кваліфікацію для вступу до Технічного коледжу: середні технічні училища, середні професійні училища, професійні коледжі, дистанційні школи, приватні школи, коледжі, вечірня школа. Професійна частина вступного кваліфікаційного іспиту до вищого технічного училища повинна бути отримана протягом восьми років після

закінчення школи і складається з професійного навчання або піврічної або цілорічної практики – мінімальна тривалість стажування залежить від того, чи отримали ви атестат про вступ до Технічного коледжу в рамках гімназії або в професійному училищі. Професійний досвід не менше чотирьох років також може бути визнаний за практичну частину [47 с.51-58].

Hochschule für Angewandte Wissenschaften/Fachhochschulen (HAW/FH). Вже кілька років університети прикладних наук (HAW) просуваються вперед і впевнено виходять з тіні університетів. Багато з них в ході реорганізації вже змінили назви, раніше вони називалися університетами прикладних наук (ВУЗ). Практична спрямованість, прикладні дослідження та якісне викладання є відмінними рисами університетів прикладних наук. Завдяки тісним зв'язкам цих навчальних закладів з регіональними та міжнародними компаніями, їх випускники мають хороші можливості для працевлаштування. Університети прикладних наук пропонують курси прикладного навчання та залучають висококваліфікованих молодих талантів. Її професійна діяльність часто зосереджена на техніці, засобах масової інформації, юриспруденції та соціальних науках. Спеціальні адміністративні коледжі займаються підготовкою кадрів для державного управління [43,46].

Професійна спрямованість також означає, що ступінь в HAW/FH дає іноземним студентам широкий спектр можливостей, коли справа доходить до закладки основ для успішної кар'єри. Перші HAW / FH були створені близько 50 років тому, коли вони були відомі як «Fachhochschulen» (технічні коледжі). У наші дні існують різні назви для цих вищих навчальних закладів, але загальноновизнаний термін «Hochschule für Angewandte Wissenschaften» (Університет прикладних наук) став загальноновизнаним. Зосереджуючись на прикладних дослідженнях та викладанні, понад 200 німецьких HAW/FH становлять важливу частину німецької вищої освіти та дослідницького ландшафту, поряд із більш традиційними університетами які більше зосереджуються на фундаментальних дослідженнях. До сильних сторін першого можна віднести сучасні умови викладання і навчання, а також відносно невеликі

розміри класів [8 с.165-221; 44 с.198-199]. Пріоритет завжди віддається прикладної актуальності та орієнтації на професійні вимоги. Студенти регулярно беруть участь у практичних заняттях, таких як лабораторні експерименти або робота в проектних групах. Більш того, стажування або практичний семестру як правило, є обов'язковими.

Все частіше ідея курсу, орієнтованого на ступінь, розглядається як шлях вперед. Це відображається і в статистиці: за останні 20 років кількість студентів у НАW/FH постійно зростала, і в даний час близько 40 відсотків усіх студентів у Німеччині навчаються в НАW/FH. Наприклад, у літньому семестрі 2021 року близько 137 000 іноземних студентів проходили курс у НАW/FH [34]. Таке поєднання академічного навчання та практичної спрямованості вже давно стало моделлю для вищих навчальних закладів по всьому світу: транснаціональні курси та бінаціональні університети по всьому світу приймають концепції, аналогічні німецьким НАW/FH [8 с.165-221].

Численні НАW/FH беруть участь в активному обміні з науковим співтовариством, розвивають міжнародне партнерство і вкладають значні кошти в інтернаціоналізацію. Їх мета - надати німецьким та іноземним студентам кваліфікацію, необхідну для глобального ринку праці – міжкультурні та мовні компетенції стають все більш важливими. Відповідно, багато НАW/FH пропонують курси з міжнародною спрямованістю, які проводяться у співпраці з міжнародними партнерами. Крім того, пропонуються орієнтаційні курси, адаптовані до конкретних потреб іноземних студентів, а також спеціальні програми підтримки та наставництва. Для іноземних студентів у Німеччині доступні численні короткострокові або довгострокові стипендії та варіанти фінансування. Багато з них також можуть бути використані для курсу навчання в НАW/FH [39 с.46; 40 с.97-103].

Оскільки НАW/ FH навчають професійним навичкам, спектр предметів, які вони пропонують, менший, ніж у традиційних університетах. Найбільші курси для отримання ступеня знаходяться в таких областях, як технології, інженерія, економіка, дизайн або соціальні науки. Крім того, існують бакалаврат і

магістратура програми в галузі охорони здоров'я. Практичне значення має не тільки викладання, а й дослідження: одним з наріжних каменів концепції HAW/FH є співпраця між університетами та партнерами по промисловості. Претенденти на професорську посаду HAW/FW повинні довести, що вони мають багаторічний професійний досвід. Це є перевагою для студентів, так як вони отримують вигоду від практичних знань своїх викладачів, а також від своїх особистих контактів в промисловості. Майбутні студенти можуть відвідувати так звані Студієнколег – підготовчий курс протягом року, протягом якого вони можуть набути навичок, необхідних для отримання певних освітніх програм, за умови, що їх ще немає. Іноземні студенти можуть використовувати [65 с.12-19].

Все частіше університети прикладних наук також дають можливість проводити докторантуру у співпраці з університетом за незалежним правом присуджувати докторські ступені, на додаток до моделі кооперативних докторських ступенів. У 12 з 16 федеральних земель цей варіант вже реалізований в останні роки або знаходиться в стадії підготовки (станом на жовтень 2022 року) [36]. У зв'язку із законодавчими вимогами до викладацьких обов'язків, професори HAW в середньому значно більше залучені до викладання, ніж професори університетів. Це часто означає менше часу на дослідження, але інтенсивну експертизу молодих вчених. Однак у зв'язку з подіями останніх років дослідження та передача, а також залучення стороннього фінансування набувають все більшого значення в повсякденній роботі професорів [8 с.223-249].

Завдяки тісній співпраці між університетами та промисловістю, цінним стажуванням та академічним курсам, які, як правило, є професійними та орієнтовані на потреби ринку праці, випускники HAW/FH дуже часто знаходять постійну роботу після отримання ступеня. Крім того, вони отримують в середньому вищу початкову зарплату, показало дослідження, проведене німецьким Центром досліджень вищої освіти та наукових досліджень (DZHW). Однак іноземні випускники не тільки мають хороші перспективи на німецькому

ринку праці: німецькі та міжнародні компанії шукають фахівців по всьому світу, що володіють міжкультурними навичками [61 с.98-105; 63].

Підвищення рівня професійної освіти вчителів. Підготовка вчителів усіх типів шкіл регулюється законодавством штату. Відповідні правові норми включають закони (R111–120) [17], та правила підготовки вчителів, правила навчання для курсів підготовки вчителів та правила складання першого державного іспиту, відповідно, іспитів на ступінь бакалавра та магістра, правила підготовки до служби і правила здачі (другого) державного іспиту. Відповідальність за підготовку вчителів лежить на міністерствах культури і науки країн. Ці правила регулюють навчання відповідно до правил навчання, навчання та іспитів або відповідних правових вимог. Перший і другий державні іспити складаються державними екзаменаційними бюро або комісіями країн. У програмах бакалаврату та магістратури, що дозволяють перейти на підготовчу службу, державна відповідальність за вимоги до змісту підготовки вчителів забезпечуються за участю представника вищого державного органу, відповідального за шкільну систему, в процесі акредитації; акредитація відповідного навчального курсу вимагає його схвалення [8 с.223-249].

Державна підготовка вчителів організаційно розділена в країнах на центральний, регіональний та місцевий рівні. Крім того, вона також проводиться в якості підвищення кваліфікації в школі або у формі самостійного навчання під керівництвом інструктора. Для організації централізованого підвищення кваліфікації вчителів Всі землі створили державні інститути підвищення кваліфікації вчителів, які в більшості своїй є самостійними установами, підпорядкованими міністерствам культури. Центральні напрямки підвищення кваліфікації вчителів (в конкретній землі може бути кілька центральних державних навчальних закладів) називаються державною академією, державним інститутом або науково-дослідним інститутом підвищення кваліфікації вчителів [58].

Для організації безперервної освіти на місцевому рівні зазвичай використовуються нижчі компетентні органи шкільного нагляду (шкільні офіси).

Підвищення кваліфікації вчителів всередині школи здійснюється школами під їх власною відповідальністю проводиться для педагогічного коледжу або його частин. Оскільки державні інститути відповідають за підвищення кваліфікації вчителів по всій країні, немає необхідності розмежовувати компетенції [57 с.253-260].

Будь-який викладач, який відповідає формальним критеріям відбору, в принципі може брати участь у заходах підвищення кваліфікації, якщо участь є корисною з точки зору служби і якщо участь не суперечить службовим інтересам. Для участі в курсах підвищення кваліфікації вчителі звільняються від викладання, якщо це необхідно, за умови збереження їх заробітної плати. Процедура реєстрації, звільнення від служби та затвердження участі у різних землях вони регулюються по-різному. Якщо відвідування заходів з підвищення кваліфікації припадає на навчальний час, у всіх країнах необхідно подати заявку на вимагання звільнення від служби. Дозвіл на роботу зазвичай видається керівництвом школи або відповідним шкільним наглядовим органом. Відбір учасників також здійснюється по-різному залежно від федеральної землі; в деяких випадках учасників обирає шкільний наглядовий орган (наприклад, за участю Ради з кадрів). Відбір регулюючим органом в цьому випадку включає в себе звільнення від служби. Залежно від країни відбір також може проводитися організатором (наприклад, центральним навчальним закладом для вчителів) за каталогом критеріїв, що пройшли голосування [54].

Підвищення кваліфікації вчителів спрямоване на збереження та підвищення професійної компетентності вчителів. Це сприяє тому, щоб викладачі відповідали поточним вимогам свого викладацького складу та відповідали освітній та освітній місії яку школа може задовольнити. Завдяки участі в заходах з підвищення кваліфікації викладачі отримують знання та навички, необхідні для професійної практики в педагогічній, психологічній, дидактичній та науково-технічній галузях поглиблюється і розширюється. Безперервне підвищення кваліфікації вчителів у спеціальних педагогічних навчальних закладах здійснюється, перш за все, у зв'язку з інтеграцією та

підвищенням кваліфікації педагогів. Багато заходів з підвищення кваліфікації спрямовані на поліпшення взаємозв'язку дошкільної освіти та початкової школи з метою плавного переходу між секціями освіти. Зокрема, в рамках централізованого підвищення кваліфікації вчителів багато закладів підвищення кваліфікації орієнтовані на директорів шкіл, вчителів-консультантів, керівників спеціалізованих семінарів та у тому числі і шкільні інспектори. У деяких землях основною цільовою аудиторією централізованого підвищення кваліфікації вчителів є професійні консультанти, які самі організують заходи з підвищення кваліфікації для викладачів організуючи та проводячи певний захід. Заходи з підвищення кваліфікації вчителів зазвичай проводяться у формі семінарів. Центральні заходи з підвищення кваліфікації зазвичай тривають від 2,5 до п'яти днів [50 с.50-52; 51 с.171-175].

Однак в певних заходах з підвищення кваліфікації видаються сертифікати, які повинні бути внесені в кадрові документи. Наприклад, у Баварії вчителі зобов'язані регулярно проходити професійну підготовку. Виконання цього зобов'язання розглядається як критерій при регулярній оцінці педагогічного персоналу. Пропозиції щодо подальшого розвитку підвищення кваліфікації вчителів, відкриває в деяких випадках нові професійні перспективи: викладання іншого предмета, нова посада і, можливо, підвищення кваліфікації вчителів. Однак статус вчителя, який і так вже має місце в професії, не змінюється. Кандидати на посаду викладача можуть вільно підвищувати свої шанси на працевлаштування, вивчаючи ще один предмет у вищому навчальному закладі і здаючи додаткові іспити. Вимоги до прийому на роботу для молодших професорів, по суті, наступні: закінчив вищий навчальний заклад. Освітня придатність особливі здібності до наукової роботи, які зазвичай підтверджуються видатним якістю докторського ступеня. Якщо до або після здобуття докторської ступеня була проведена робота в якості наукового співробітника, етапи здобуття докторської ступеня і працевлаштування разом більше не повинні коли минуло шість років, в області медицини не більше дев'яти років. Обов'язковою умовою прийому на роботу для наукових

співробітників є, як правило, закінчена вища освіта. Для молодших професорів передбачено двоетапне стажування, загальна тривалість якого не повинна перевищувати шести років. Відповідно до законодавства конкретної країни перший етап може зайняти до чотирьох років. Продовження терміну дії другого етапу має бути здійснено, якщо доцент зарекомендувавши себе як викладач вищої освіти. В іншому випадку термін служби може бути продовжений на термін до одного року. Молодші професори призначаються на посади штатних співробітників на тимчасовій основі або наймаються на роботу на умовах колективної зайнятості. У зв'язку з цим підвищення кваліфікації персоналу у вищих навчальних закладах відбувається в безпосередньому зв'язку з поставленими професійними завданнями. Деякі вищі навчальні заклади проводять заходи з підвищення кваліфікації в галузі шкільної освіти для викладачів. Участь у цих заходах зазвичай є добровільним [52 с.46-47].

Отже, підвищення кваліфікації вчителів загальної та професійної освіти для дорослих є професійна підготовка педагогічного персоналу в сфері безперервної освіти яка здійснюється в рамках юрисдикції країн в області безперервної освіти. Крім того, Федеральне міністерство освіти і досліджень Німеччини (BMBF) розробляє різні проекти з підвищення професійних і педагогічних навичок персоналу в рамках безперервної освіти щоб робити педагогічні кадри ще більш сильнішими у своїй справі.

ВИСНОВКИ

Подальше дослідження може розширити аналіз впровадження конкретних реформ в німецьку освіту, зокрема, оцінюючи їх вплив на якість навчання, доступність освітніх послуг та соціальну справедливість. Історіографія розвитку освіти в Німеччині від 90-х роках ХХ початку ХХІ століття відображає різнобічні та складні трансформації у системі освіти цієї країни. Дослідження та аналіз різних аспектів німецької освіти розкрили вченим та дослідникам різноманітні виклики, що виникали в контексті політичних, економічних, соціокультурних і міжнаціональних змін. Зокрема, окремі дослідження спрямовані на вивчення реформ, пов'язаних із запровадженням системи Болонського процесу та їх вплив на вищу освіту в Німеччині.

Для досягнення визначеної мети було необхідно розв'язати завдання, які були поставлені на етапі початкового дослідження. Завдання були ключовими для методичного аналізу та вивчення еволюції освіти в Німеччині. Розв'язання цих завдань сприятиме досягненню поставленої дослідницької мети. З урахуванням вказаних критеріїв можна прийти до висновку, що розвиток освіти в Німеччині протягом зазначеного періоду є складним процесом, який вимагає глибокого аналізу та інтеграції різноманітних аспектів, таких як політика, наука, інфраструктура і соціокультурні вимоги.

На основі вищевказаного досвіду розвитку освіти в Німеччині, Україна може врахувати декілька ключових аспектів, які сприятимуть покращенню якості та ефективності освітнього процесу: запровадження гнучких форм навчання, таких як дистанційна освіта та самостійна робота, для надання студентам можливості обирати траєкторії навчання відповідно до їхніх індивідуальних потреб та можливостей. Акцент на використанні передових педагогічних технологій, інтерактивних методів та онлайн-ресурсів для поліпшення доступності та якості освіти. Розвиток програм, спрямованих на підвищення міжкультурної компетентності студентів, що відповідає вимогам глобалізованого світу. Стимулювання постійного навчання та підвищення

кваліфікації для педагогічних працівників, орієнтованих на сучасні методики та вимоги ринку праці. Впровадження сучасних методів оцінювання, спрямованих на більш об'єктивну та розвивальну оцінку студентських досягнень. Розробка програм та проєктів, що сприяють співпраці між різними спеціальностями та факультетами для формування універсальних навичок у студентів. Залучення роботодавців до формування навчальних програм та підготовки студентів для кращого відповідання потребам ринку праці. Впровадження механізмів для залучення громадськості та студентів до управління та розвитку вищих навчальних закладів. Розвиток освітньої системи повинен бути комплексним та спрямованим на високі стандарти якості та соціальну відповідальність. Застосування інновацій та урахування сучасних викликів дозволять готувати кваліфікованих фахівців, готових до викликів сучасного суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. 3. Oktober 1990 - Auf dem Weg zur Deutschen Einheit. Die Einheit ist Wirklichkeit. URL: [Chronik der Deutschen Einheit: 03.10.1990 | Bundesregierung](#)
2. Alesi B., Buerger S., Kehm B.M., Teichler U. Stand der Einführung von Bachelor- und Master-Studiengängen im Bologna-Prozess. Un-t Kassel, 2005. 140 s. URL: https://ams-forschungsnetzwerk.at/downloadpub/bachelor_u_master_im_bolognaprozess_in_eu.pdf
3. Bahrmann H., Links Ch. Chronik der Wende. – Berlin : Ch. Links Verlag, 1999. 378 s. URL: https://books.google.de/books?hl=ru&lr=&id=0_pJ8GDcAqIC&oi=fnd&pg=PA10&dq=Bahrmann+H.,+Links+Ch.+Chronik+der+Wende&ots=1c2SuxShj4&sig=dSYm5TVYGCWovw3eHlpcnxakgdc&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
4. Bahrmann, Hannes/Links, Christoph: Chronik der Wende Die Ereignisse in der DDR zwischen 7. Oktober 1989 und 18. März 1990. Ch. Links Verlag, Berlin 1999, 298 S. URL: [Chronik der Wende \(berlingeschichte.de\)](#)
5. Bildungssystem Deutschland: das deutsche Bildungssystem im Überblick. Berlin, Januar 2023. URL: [Bildungssysteme der Länder in der Bundesrepublik Deutschland - \[Deutscher Bildungserver \]](#)
6. Brigitte Schumann: Streitschrift Inklusion. Was Sonderpädagogik und Bildungspolitik verschweigen. Debus Pädagogik (Frankfurt/Main) 2018. 1-5 S. ISBN 978-3-95414-106-7. URL: [Wayback Machine \(archive.org\)](#)
7. Bundesministerium für Bildung Forschung. Halbzeitbilanz des Bundesministeriums für Bildung und Forschung. Berlin, Dezember 2023. URL: [Halbzeitbilanz des Bundesministeriums für Bildung und Forschung - BMBF](#)
8. Bundesrepublik Deutschland und des Bundesministeriums für Bildung und Forschung. URL: [Bildungsbericht-2022.pdf](#)
9. Deutschland-Chronik bis 2000 VII: Von der friedliche Revolution zur staatlichen Einheit DDR und BRD: Von der Vertragsgemeinschaft zur Einheit. URL:

[35. DDR und BRD: Von der Vertragsgemeinschaft zur Einheit | Deutschland-Chronik bis 2000 | bpb.de](#)

10. Die wichtigsten Geschehnisse der neunziger Jahre. Bildung in den neunziger Jahren. Geschichte von 0000 bis gestern. URL: [Bildung der 90er Jahre Bildungspolitik \(was-war-wann.de\)](#)

11. Die europäische 'Relance' und die Römischen Verträge (1955-1957) - Historischer Zusammenhang. URL: [Европейское соглашение и Римские договоры \(1955-1957 гг.\) - Исторический контекст - Веб-сайт CVCE](#)

12. Educating for a Global World. Reforming German Universities toward the European Higher Education Area. Bologna Centre: Service for the Universities. First edition. Bonn, 2008. URL: https://books.google.de/books?hl=ru&lr=&id=kVPwBLnFGRQC&oi=fnd&pg=PA81&dq=17.%09Educating+for+a+Global+World.+Reforming+German+Universities+toward+the+European+Higher+Education+Area.+Bologna+Centre:+Service+for+the+Universities.+First+edition.+Bonn,+2008.+&ots=1URvgDpZc6&sig=rG6ZIJt2Nv1UaDMKHyzNSg-DZKI&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

13. Efficiency and effectiveness of public expenditure on tertiary education in the EU ANNEX : COUNTRY FICHE GERMANY Joint Report by the Economic Policy Committee (Quality of Public Finances) and the Directorate-General for Economic and Financial Affairs European Economy Occasional Papers № 70. 47 S. URL: [Germany \(europa.eu\)](#)

14. Empfehlungen zur sonderpädagogischen Förderung in den Schulen in der Bundesrepublik Deutschland. Beschluß der Kultusministerkonferenz vom 06.05.1994. URL: [1994_05_06-Empfehlung-sonderpaed-Foerderung.pdf \(kmk.org\)](#)

15. FACHPORTAL Erziehungswissenschaft Bildungsforschung PÄDAGOGIK Fachdidaktik. URL: [Erweiterte Literatursuche im Fachportal Pädagogik \(fachportal-paedagogik.de\)](#)

16. Fried L. Zwischen Wissenschaft und Berufspraxis. *Brennpunkt: Lehrerbildung*. Opladen, Leske + Budrich, 1997. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-322-95815-0_1
17. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland. Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland Art 7. URL: [GG - nichtamtliches Inhaltsverzeichnis \(gesetze-im-internet.de\)](http://www.gesetze-im-internet.de/gg/)
18. Haushalt des BMFSFJ stärkt Familien, Kinder und Jugendliche. URL: [BMFSFJ - Haushalt des BMFSFJ stärkt Familien, Kinder und Jugendliche nach der Pandemie](#)
19. Information der Bildungsberatung. Übersicht über das Schulsystem (ukrainische Fassung). Огляд шкільної системи освіти. München, Juli 2022. URL: [Uebersicht Schulsystem Ukrainisch.pdf \(pi-muenchen.de\)](#)
20. Innengruppe Bildungsberichterstattung. Bildung in Deutschland 2022. Ein indikatorengestützter Bericht mit einer Analyse zum Bildungspersonal. Berlin, 2022. S. 85- 221. URL: [Bildungsbericht-2022.pdf](#)
21. Kehm, B. M. Higher education in Germany. Developments, Problems, and Perspectives. - Wittenberg and Bucharest, 1999. 144 s. URL: [Higher education in Germany: developments, problems and perspectives - UNESCO Цифровая библиотека](#)
22. Kulturministerkonferenz. Grundstruktur des Bildungswesens in der Bundesrepublik Deutschland. Diagramm. Berlin, Dezember 2016. URL: [dt_2017.pdf \(kmk.org\)](#)
23. Interkulturelle Bildung und Erziehung in der Schule (Beschluss der Kultusministerkonferenz vom 25.10.1996 i. d. F. vom 05.12.2013). URL: [Microsoft Word - 671-1-Interkulturelle-Bildung-2013-12-05.doc \(kmk.org\)](#)
24. Ländervereinbarung über die gemeinsame Grundstruktur des Schulwesens und die gesamtstaatliche Verantwortung der Länder in zentralen bildungspolitischen Fragen (Beschluss der Kultusministerkonferenz vom 15.10.2020). URL: [2020_10_15-Laendervereinbarung.pdf \(kmk.org\)](#)

25. Mehnert H., Wyschkon U. Warum muß die Lehrerbildung an der Universität stattfinden? *Brennpunkt: Lehrerbildung: Strukturwandel und Innovationen im europäischen Kontext*, 1997. URL: [Warum muß die Lehrerbildung an der Universität stattfinden? | SpringerLink](#)
26. Nationaler Bildungsbericht. Bildung in Deutschland. URL: [Bildung in Deutschland — Bildungsbericht - DE](#)
27. Niemann, Dennis: Changing patterns in German education policy making: the impact of international organizations, TranState Working Papers, No. 99, Universität Bremen, Collaborative Research Center 597 - Transformations of the State, Bremen, 2009. [ISSN 1861-1176]. 41 S. URL: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/28398/1/610774131.PDF>
28. Politische Vorhaben zur „Ländervereinbarung über die gemeinsame Grundstruktur des Schulwesens und die gesamtstaatliche Verantwortung der Länder in zentralen bildungspolitischen Fragen“ vom 15.10.2020 (Beschluss der KMK vom 15.10.2020). URL: [2020-10-15-Politische-Vorhaben_LV.pdf \(deutsches-schulportal.de\)](#)
29. Politische Vorhaben zur «Ländervereinbarung über die gemeinsame Grundstruktur des Schulwesens und die gesamtstaatliche Verantwortung der Länder in zentralen bildungspolitischen Fragen». Berlin, Oktober 2020. S. 1-31. URL: [2020-10-15-Politische-Vorhaben_LV.pdf \(deutsches-schulportal.de\)](#)
30. Rolf Becker. Bundeszentrale für politische Bildung. Entwicklung des deutschen Bildungssystems im Überblick. URL: [Entwicklung des deutschen Bildungssystems im Überblick | Bildung | bpb.de](#)
31. Sekretariat der Ständigen Konferenz der Kultusminister der Länder in der Bundesrepublik Deutschland, Taubenstr. 10, 10117 Berlin. S. 101–287. URL: [Microsoft Word - Dossier DE 2018 2019 Endfassung.docx \(kmk.org\)](#)
32. Sozialgesetzbuch (SGB VIII) Erstes Buch Kinder- und Jugendhilfeleistungen § 61 SGB VIII Anwendungsbereich. URL: [§ 61 SGB VIII Anwendungsbereich \(sozialgesetzbuch-sgb.de\)](#)

33. Statistische Daten zur Einführung von Bachelor- und Masterstudiengängen. Sommersemester 2010. Statistiken zur Hochschulpolitik 1/2010 // Herausgegeben von der Hochschulrektorenkonferenz (HRK). Bonn, 2010. 81 s. URL: [Microsoft Word - HRK_StatistikBA_MA_SoSe_2010_in_Arbeit.doc](#)
34. Struck P. Neue Lehrer braucht das Land. Darmstadt, 1994. 356 S.
35. Übersicht über die Bildungsgänge und Schularten im Bereich der allgemeinen Bildung. URL: [Bildungsgänge und Schularten \(kmk.org\)](#)
36. Ute Hippach-Schneider Martina Krause Christian Woll Cedefop Panorama series; 136 Luxemburg: Amt für amtliche Veröffentlichungen der Europäischen Gemeinschaften, 2007. S. 22–48. URL: [Microsoft Word - 5173 DE text.doc \(europa.eu\)](#)
37. Vereinbarung über die Schularten und Bildungsgänge im Sekundarbereich I. URL: [Vereinbarung S I - Stand Versand NS 360 SchA 24.03.2006 \(kmk.org\)](#)
38. Das Qualifizierungshandbuch (QHB) für die Bildung, Erziehung und Betreuung von Kindern unter drei Was heißt das für die Fachberatung?
39. Абашкіна Н.В. Розвиток професійної освіти в Німеччині (кінець XIX –XX ст.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня док. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти»; Ін-т пед. і псих. проф. освіти акад. пед. наук України. К., 1999. 46 с.
40. Бадах Г. Перехід на двоступеневу систему навчання в Німеччині в умовах реалізації цілей Болонського процесу // Схід. 2008. № 3. С.97–103 URL: <http://www.ukrlife.org/main/cxid/4badax.doc>
41. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи та Америки 1945 – 2002 роки. К. : Либідь, 2004. С. 209–245.
42. Давиденко Г.Й. Історія зарубіжної літератури XX століття: Навчальний посібник для студентів Вузів / Г.М. Стрельчук, Н.І. Гречаники. К. : Центр навчальної літератури, 2007. 504 с.

43. Євгененко Д.А., Кубинский Б.В. Лінгвокраїнознавство німецькомовних країн: Посібник для студентів вищих закладів освіти та середніх навчальних закладів – Вінниця : Нова Книга, 2008. 416 с.

44. Журавська В., Мирончук Н.М. Педагогічна освіта в Німеччині, її сучасний стан і особливості // Модернізація вищої освіти в Україні та за кордоном: збірник наукових праць / за заг. ред. д.п.н., проф. С. С. Вітвицької, Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С.198–199. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/14465/1/26.pdf>

45. Конвенція про юрисдикцію, виконання та співробітництво щодо батьківської відповідальності та заходів захисту дітей Гаазька конференція з МПП; Конвенція, Міжнародний документ від 19.10.1996. URL: [Конвенція про юрисдикцію, право, що за... | від 19.10.1996 \(rada.gov.ua\)](#)

46. Козак Т. Б. Професійна підготовка молоді у Німеччині. 2016. 254 с. URL: [ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ \(wunu.edu.ua\)](#)

47. Кудін А. Особливості підготовки фахівців у вищих навчальних закладах ФРН / Зінаїда Логвин, Ольга Клименко // Вища школа. 2006. №4. С. 51–58.

48. Люлька В.С. Місце магістратури в системі підготовки студентів у західних країнах // *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія Педагогічні науки*. Чернігів, 2011. Вип. 89. С. 320–323.

49. Марковська Оксана. Зарубіжний досвід підготовки майбутніх педагогів професійної школи // *Гуманітарний вісник*. 2011. №23. С. 102–105.

50. Махиня Н. В. Педагогічна освіта в Німеччині: стереотипи та труднощі // *Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки*. 2009. №. 163. С. 50–52. URL: [163-50-52.pdf \(cdu.edu.ua\)](#)

51. Махиня Н. В. Педагогічна освіта в Німеччині: стереотипи та труднощі // *Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки*. 2009. Вип. 135. 2008. С. 171–175. URL: [163-50-52.pdf \(cdu.edu.ua\)](#)

52. Махиня Н.В. Система підвищення кваліфікації педагогічних кадрів у Німеччині // *Вища школа України: проблеми модернізації навчально-виховного*

процесу : зб. *Матеріалів Всеукр. наук.- практ. конференції*: ЧНУ ім. Б. Хмельницького. Черкаси. 2006. С. 46–47.

53. Мачинська Н.І. Педагогічна освіта майбутніх магістрів у Німеччині та Великобританії // *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2012. Вип. 1-2. С. 123–127.

54. Батченко Н. пріоритети вдосконалення викладацької і дослідницької діяльності у вищій школі німеччини. київ. 2017 URL: [priorities of improvment of teaching and research .pdf](#)

55. Огієнко О. Реформування вищої освіти Німеччини у 90-х роках ХХ–початку ХХІ століття // *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*. 2012. №. 5. С. 252-259.

56. Отрощенко Л. С. Професійна компетентність економіста-міжнародника: технології формування. 2009. 207 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/62891/5/Otroshchenko_systema_vyshchoi_osvity_Nimechchy_ny.pdf;jsessionid=06A4A45EEE00EA202E95E09BC21DD08C

57. Притула Л.П. Підготовка викладачів вищої школи та в Україні // *Науковий вісник Національного університету біоресурсів та природокористування України*. 2010. Вип. 155. Ч. 2. С. 253–260.

58. Пуховська Л.П. Професійна підготовка вчителів у Західній Європі: спільність і розбіжності: Монографія. К. : Вища школа, 1997. 180 с.

59. Райх Ромуїн. Привабливість викладацької та наукової роботи в Німеччині // *Вища школа*. 2007. №4. С. 75–79.

60. Реформування і модернізація освітніх систем країн світу ХХІ століття: монографія / за наук. ред. О. І. Шапран. Переяслав-Хмельницький, (Київ. обл.): Домбровська Я. М., 2018. [http://ephsheir.phdpu.edu.ua/bitstream/handle/8989898989/3015/%20%20%20%20%20%20%20%20PDF%20\(%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20\).pdf?sequence=1](http://ephsheir.phdpu.edu.ua/bitstream/handle/8989898989/3015/%20%20%20%20%20%20%20%20PDF%20(%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20%20).pdf?sequence=1)

61. Соколова І.В. Управління вищою освітою у зарубіжних країнах // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2014. Вип. 3–4. С. 98-105. <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/913033>
62. Стан розвитку освіти й культури в сучасній ФРН : навч. посіб. / уклад.: О. В. Дмитренко. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2013. 83 с.
63. Турчин А.І. Підготовка вчителів для закладів професійної освіти у Німеччині.: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Тернопіль, 2003. 284 с. <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/15683/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B7%D0%B0%D0%BA.pdf>
64. Хюфнер Клаус. Управління та фінансування вищої освіти в Німеччині // Вища школа. 2005. №6. С. 97–117.
65. Шевченко Н.С. Німецька система вищої освіти: сучасний стан, проблеми, перспективи розвитку // Наука і методика. 2005. Вип. 3. С. 12–19.
66. Юридична енциклопедія: В 6 т. /Редкол.: Ю70 Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. К.: «Укр. енцикл.», 1998. ISBN 966-7492-00-1 *Юридична енциклопедія* — перший в Україні багатотомний систематизований звід знань про державу і право [РИМСЬКИЙ ДОГОВІР 1957 \(leksika.com.ua\)](http://leksika.com.ua)